

NATTERAVNMAGASINET

nr. 1 / mars 2003

RESPEKT

Intervju med en voldsmann:

Skritt for skritt mot skråplanet.

% Bondevik på vandring:

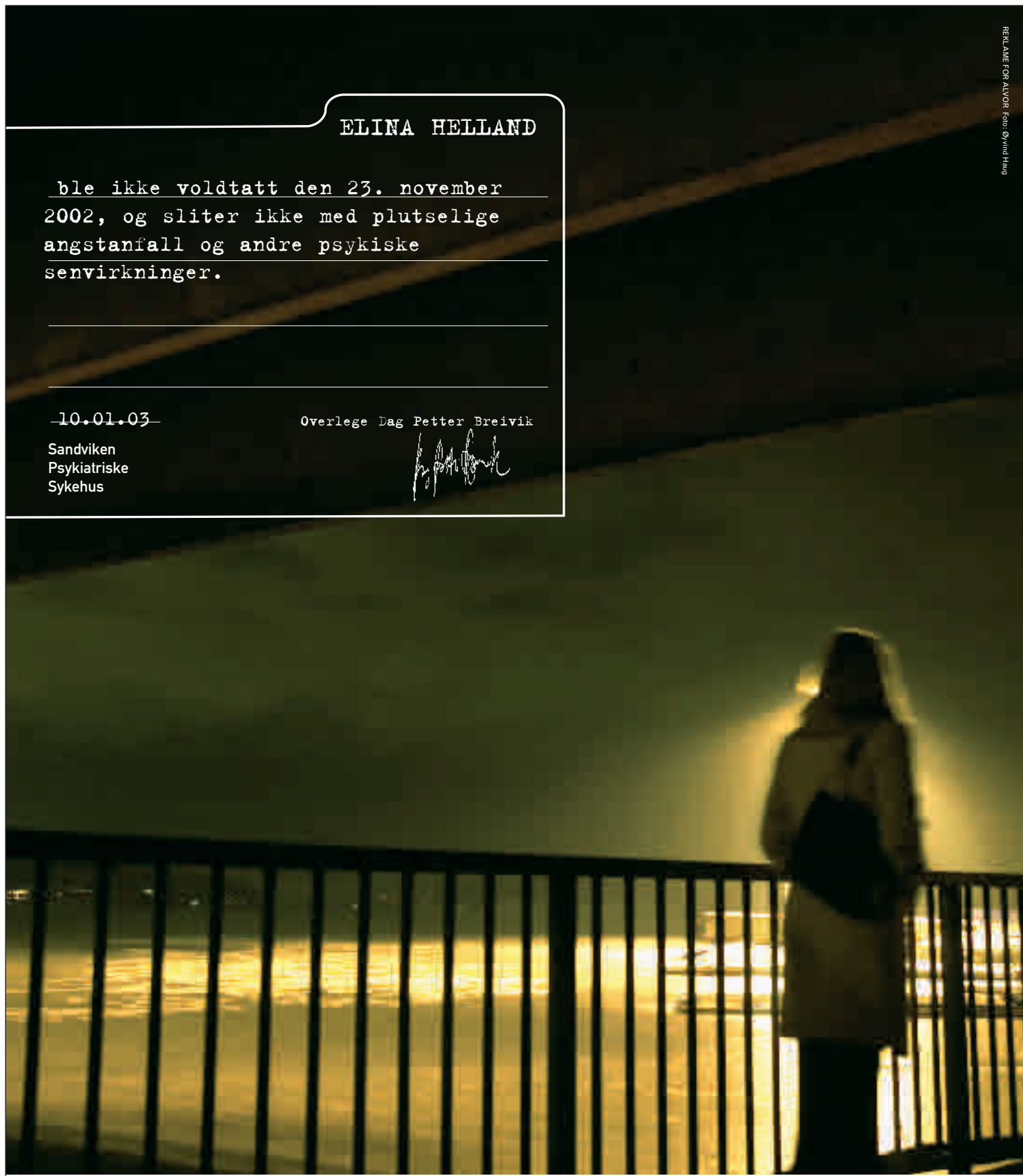
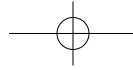
Gjorde ord til gjerning

% På fylla – på fjellet:

Full ungdom ødelegger ski-idyllen

% Rune Gerhardsen:

Poenget er å ta storbyen i bruk

ELINA HELLAND

ble ikke voldtatt den 23. november 2002, og sliter ikke med plutselige angstanfall og andre psykiske senvirkninger.

10.01.03 Overlege Dag Petter Breivik
Sandviken Psykiatriske Sykehus

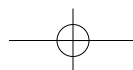
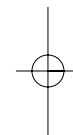
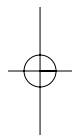
Dag Petter Breivik

Natteravnene var der da det ikke skjedde. Å være Natteravn handler om alt det som aldri skjer. Slagsmålet som ikke begynner. Voldtekten som ikke finner sted. Ved å vandre gatelangs virker Natteravnene dempende på vold og konflikter. Å være Natteravn er sosialt, hyggelig og meningsfylt. Og noen ganger uendelig viktig.

Bli Natteravn. Besøk natteravnene.no eller ring 800 80 125.

NATTERAVNENE

REKLAME FOR AVNOR Foto: Øyvind Hauge

respekt nr. 1 / mars 2003
 ansv. redaktør og utgiver: Lars Norbom / Natteravnene Oslo / lars@natteravnene.no
 redaktør: Pål Nedregotten / Nucleus as / paal@nucleus.no
 tekst: Nucleus as: Axel Revheim / Ole Martin Kristiansen / Ole Jørgen Reichelt /
 Atle Hommersand / Christian Sømme.
 design: Sindre Risheim / sindre@sindrex.no
 foto: Nucleus as
 repro og trykk: Preutz Grafisk as
 annonser: Jarl Gunnar Lier / t: 51 61 26 10 / annonse@natteravnene.no
 adresse: Postboks 9402, 0135 Oslo, tlf.: 22 17 06 65 / redaksjon@natteravnene.no

Leder

Utrygghet avler vold

Med filmen «Bowling for Columbine» har filmregissøren og samfunnskritikeren Michael Moore satt våpen, vold og frykt på kartet. Moores hovedpoeng er at vold ikke er resultat av aggresjon, men av frykt. Våpenbruk er bare utrygghetens og fryktens ytterste uttrykksform.

Michael Moores analyse stemmer godt også på vår norske virkelighet. 25.januar i år deltok jeg i minnemarkering for drapet på Kristoffer Inderberg Bastiansen. Når vi deltar i slike arrangement er det for å fortelle omverdenen at vi bryr oss, at vi ikke vil akseptere et Oslo som er utrygt å ferdes i, og at vi ikke vil at frykten og utryggheten skal få slå rot.

Det er når frykten og utryggheten rår at våpnene blir tatt i bruk. I USA drepes det årlig 11.000 mennesker med skytevåpen. Det er et uhyggelig tall. I Norge finnes det imidlertid flere skytevåpen per innbygger enn i USA. Drapstallene i Norge er heldigvis lave, selv om ethvert drap er ett for mye. Dette forteller oss at Norge er et trygt samfunn å bo i – fortsatt. Men utviklingen er skremmende: stadig flere føler behov for å beskytte seg med våpen. Voldspiralen spinner også i Norge. Mange ungdommer bærer kniv for å føle seg trygge. Det vil omsider føre til at flere vil bære skytevåpen for å kunne forsvare seg mot de som bærer kniv. I en utrygg situasjon gir våpen en (falsk) følelse av respekt. Det forteller voldsdømte Haile i denne utgaven av Respekt.

Denne utviklingen må vi stoppe, men da må vi ha to tanker i hodet samtidig. Vi må gjen-skape opplevelsen av at det er trygt å ferdes ute på gateplan. Vi må synliggjøre tryggheten i det norske samfunn. Det betyr at det må være mennesker tilstede der farlige situasjoner kan oppstå. Både politi og helt vanlige menn og kvinner må ta gata tilbake.

Samtidig må vi stoppe våpenutviklingen. Vi må få ned antall våpen i det norske samfunn. Når først frykten rår, så må den ikke få utløp gjennom høy tilgjengelighet av våpen.

Dette poenget tok jeg opp i en kronikk i Aftenposten 19.februar i år. Noen dager senere ble jeg oppringt av en leder for en pistolklubb som argumenterte for at våpentilgangen ikke var et problem så lenge du var medlem av en klubb og alt skjedde i organiserte former. Tre dager senere var tragedien et faktum: et pistolklubbmedlem drepte et menneske.

I dette nummeret av Respekt intervjuer vi byrådslederkandidat Rune Gerhardsen og vi har en reportasje med statsminister Kjell Magne Bondevik som natteravn i Drammen. Både Gerhardsen i sitt intervju og Bondevik gjennom sin nyttårstale og sine handlinger er opptatt av å ta byen i bruk – å skape et trygt samfunn og et trygt bybilde. Hjelp dem, hjelp oss – bli natteravn!

Vennlig hilsen

Lars Norbom
redaktør

innhold:

– Ta byen i bruk 4

Storbypolitikk dreier seg om å få folk til å benytte byen, sier Rune Gerhardsen.

På byen uten å være på by'n 7

Byliv for ungdom er langt mer enn bare disco og gatehjørner.

Skritt for skritt mot skråplanet 8

En ung voldsmann forteller hvorfor.

Fjols til fjells 12

Ungdomsfyll og bråk er er baksiden av medaljen for mange av de norske ski-eldoradoene.

Gjorde ord til gjerning 14

Med Statsminister Kjell Magne Bondevik på nattevandring i Drammen.

Søker fristed for mannlige narkomane 18

Kvinnelige narkomane får puste ut på Natthjemmet – men et lignende tilbud mangler for menn.

Siste nytt fra Natteravnene 21

Smånytt fra hele landet

Jeg – en Natteravn 24

Respekt profilerer en Natteravn fra Drammen

Gatelang med lovens lengste arm 25

justisdepartementet tok stafettspinnen

«Ingen voldtatt og ingen drept» 26

Sterke meldinger i Natteravnens lands-omfattende reklamekampanje

Fryktens samfunn 29

Respekt anmelder Bowling for Columbine

tekst + foto: pål nedregotten

- TA BYEN I BRUK

Å ta byen i bruk er eneste resept for å gjøre Oslo til et trygt og godt sted å bo, mener Rune Gerhardsen. Storbypolitikk dreier seg om å skape et godt og levende møtested for borgerne, sier Oslo Arbeiderpartis toppkandidat til høstens kommunevalg.

% – Oslo er et godt sted å bo. Oslo er et flott sted, og byen blir stadig morsommere å bo i, slår Rune Gerhardsen fast, og vil ikke høre snakk om elendighetsbeskrivelser.

– Jeg er opptatt av det gode bylivet, og jeg bruker enhver anledning til å snakke om det, sier han.

Rune Gerhardsen er en mann folk mener mye om. Han befant seg lenge ute i den politiske fimbulvinteren etter en opphetet snillismedebatt, byrådslederpost i perioden 1992–1997 og intern maktkamp i partiet. Fem år etter er Rune Gerhardsen tilbake på toppen av Oslo Arbeiderpartis valglistene. I fjor høst sa han opp jobben som rådgiver i Geelmuyden.Kiese, og han jobber nå på heltid for å ta makten tilbake i hovedstaden.

Han er dermed også en viktig premiss-giver for Oslos utvikling.

Ansikt til ansikt er det ikke mye å si på meningsiveren. Rune Gerhardsen er energisk, ivrig og engasjert. Han taler varmt for at byen skal tas i bruk, og er ikke redd for å snakke om skjenkesteder som en viktig del av byens tilbud til innbyggerne.

– Nærvær av mennesker, understreker Gerhardsen. Det er nøkkelen til at byen skal bli et godt sted å være – og nøkkelen til en trygg by.

Romslig, rettferdig, morsom
Rune Gerhardsen mener mye om Oslo. Først og fremst mener han at Oslo skal

være en «romslig, rettferdig og morsom by» – ord som også står øverst i Oslo Arbeiderpartis kommunevalgprogram og partiets kulturmanifest for byen.

– Romslighet er en flott egenskap, det dreier seg om å se på andre positivt, å ta ting i god mening og å ta godt imot, ivrer Gerhardsen ovenfor Respekt.

– Rettferdighet er kanskje den sterkeste kvaliteten som finnes – og det eneste politiske begrepet som alle har et forhold til. Og å ha det morsomt, ja, det er hva vi alle lever for.

R Nærvær av mennesker i byen – det er så grunnleggende riktig. **S**

r Flotte ord, men kanskje vanskelig å gjøre om til praksis. Viktig er det i hvert fall å oppmuntre samtlige grupper av byens borgere til å ta byen i bruk, mener Gerhardsen.

– Jeg liker ikke å snakke om kommunen, jeg vil mye heller snakke om byen, sier Gerhardsen, som også er opptatt av begrepet borgerne. Å se på byen som en leverandør av tjenester liker han dårlig. – Jeg vil bo i en by, ikke i en leverandør, slår han fast.

By og borgere – og Oslo som et pulserende møtested mellom alle typer mennesker, det er Gerhardsens visjon.

Metropol

Gerhardsen er raus når han beskriver Oslo som by. Ifølge Gerhardsen har Oslo på 25 år beveget seg fra å være en søvlig middels stor by til en metropol. Og den utviklingen er viktig og riktig.

– Oslo er i ferd med å bli en morsom by. Oslo er en morsom by, sier han. Møtet mellom mennesker – det er hva byen dreier seg om, og det er hvor en av de viktigste utfordringene ligger.

– Vi må jobbe med byrommene. Vi må åpne opp! Det finnes ikke noe triveligere enn å komme inn på et torg som ønsker deg velkommen, sier han, og peker på det golde Youngstorget nedenfor sitt kontorvindu.

– Her burde det vært et levende marked og et yrende liv. Jeg drømmer om et levende Youngstorg, og vil gjøre markedsplassene gratis, sier han. Poenget er å få liv i torget og mennesker til å benytte det.

Nærvær av mennesker

Andre steder i Oslo er han mer fornøyd med. For eksempel skøytebanen i Spikersuppa ved Karl Johan i vinterhalvåret.

– Studenterlunden var mørk og skummel om vinteren. Nå er det lys og liv og musikk der. Nå er Spikersuppa full av mennesker – og det er selve poenget, sier han, med referanse til Natteravnens visjon om menneskelig nærvær som volds- og konfliktdempende tiltak.

– Dette er så grunnleggende riktig, sier Gerhardsen.

For bykjernen skal være trygg hele døgnet, understreker han.

– Politiet har den mest synlige oppgaven, men vi må sørge for at det er lyst og trivelig i byen, slik at mest mulig vanlige mennesker tar byen i bruk. Han snakker varmt både om flere utesteder for voksne i Oslo og om å opprette en ny skaterampe foran Oslo Rådhus etter at den forrige ble fjernet.

R Jeg har ikke vært i en eneste by der det ikke har vært samlet det vi kan kalle et litt vrient klientell. Det finnes over alt.

r – Jeg vil gjerne ha en skaterampe midt i byen. Skaterne er ekshibisjonister og elsker å vise seg frem. Samtidig får vi en av byens morsomste attraksjoner. Igjen: Aktivitet er nøkkelen til at byen skal bli et godt sted å være.

Når det gjelder trygghet i bysentrum mener Gerhardsen at han ser et generasjonsskifte på gang.

– At godt voksne og gamle ikke bruker byen er ikke det minste rart. Gudmund Hernes sa det kanskje best: «Vi slutter ikke å dusje fordi vi blir gamle.» De som er gamle har faktisk aldri dusjet. Slik er det med byen også. De som alltid har brukt byen, vil fortsette å bruke den uansett hvilken alder de er i, sier han.

S Storby på godt og vondt Oslo vil imidlertid alltid være en storby på godt og vondt, tror Gerhardsen.

– Jeg pleier å si at det ikke er farlig i Oslo – men at det heller ikke er noen sak å få seg en på trynet.

Og det vil også alltid være mennesker som faller utenfor byens sosiale sikkerhetsnett, tror Gerhardsen.

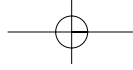
– Jeg har ikke vært i en eneste by der det ikke har vært samlet det vi kan kalle et litt vrient klientell. Det finnes over alt. Oslo vil heller aldri være helt uten, tror han.

– Det finnes selvfølgelig sosiale oppgaver, og vi må hjelpe, men det vil alltid være noen som lever dette livet. Og noen gjør det til og med med verdighet, sier han.

R Dekker vi de grunnleggende behovene, legger vi også grunnlaget for verdighet. **S**

r Nettopp verdighet er et viktig stikkord for denne gruppen, mener Gerhardsen. – Vi må dekke basisbehovene, mat og varme. Vi må gi dem grunnlaget til verdighet. Kirkens bymisjon kaller det «gaterett for alle», det tror jeg er en riktig tilnærming. Jeg kaller det «Verdighet for de elendige».

– Dekker vi de grunnleggende behovene, legger vi også grunnlaget for verdighet. I dette budskapet ligger veien. For det finnes ingen enkel løsning og resept – bare en mulig vei fremover.²

Fritidssysler i hovedstaden

På byen uten å være på by'n

Oslo byr på langt mer enn puber, diskotek og gatehjørner. Respekt har tatt en titt på hva ungdommen kan gjøre på kveldstid – enten du jakter på adrenalinkick eller mer lavmælte sysler i rolige omgivelser.

% **Bowling** er et rimelig og morsomt alternativ til å henge utenfor kjøpesenteret. I Oslo sentrum finner du baner på Solli plass, i Torggata og på Skøyen. I tillegg er det flere baner litt utenfor sentrum og i nabokommunene, så det er sjelden noe problem å få spille noen runder. Prisen ligger på ca. 40 kroner, pluss leie av sko.

En annen rimelig aktivitet er **badeland**. Alt som kreves for å leke i vannsklier og bølgebasseng er badetøy og ett håndkle – og en håndfull kroner. Frognerbadet og Tøyenbadet er uteanlegg som bare er åpne i sommermånedene, men tar du turen til Gardermoen finner du et bassenganlegg på 1.700 kvadratmeter med 25 meters treningsbasseng, ekstra oppvarmet plaskebasseng og terapibasseng, samt sklie og strømningskanal.

Vintergleder

Storbyen byr også på hvite gleder i vintermånedene. Korktrekkeren ved Frognerseieren er tilrettelagt for **aking**, og det finnes flere **alpinanlegg i Oslo**. Grefsenkollen har fire bakker, og Tryvann har seks heiser, syv bakker, hvorav én sort, og et eget snowboard-område. Heisene går til klokken 21 og 17 på henholdsvis ukedager og i helgene. Prisene begynner på rundt 150 kroner, og det er mulig å leie både ski og brett. Det finnes også mange anlegg rundt i nabokommunene.

Vil du heller oppover enn nedover, kan **klatring** være tingen. Det finnes en håndfull klatrevegger innenfor ring 3, og et titalls klatreklubber i Oslo-området arrangerer både kurs og klatreturer i det fri. Prøv for eksempel veggen i Vulkan flerbukshall i Maridalsveien, i Blindernhallen eller stikk innom Villmarkshuset i Christian Krohgs gate.

Laserbehandling mot kjedsomhet
Er man flere, kan **paintball** være et svært morsomt tidsfordriv. En rekke firmaer tilbyr forskjellige opplegg hvor du kan skyte løs på venner og bekjente med ufarlige malingkuler. Husk å bestille på forhånd!

Selv om det er vinter, har både Drammen og Oslo tilbud for de skyteglade. Megazone har snekret sammen en labyrint hvor man sniker seg rundt og skyter motstanderne ned med **laservåpen**. I mørke, røyklagte omgivelser, med fiender på alle kanter, vil både puls og adrenalinnivå gå kraftig i været.

På to hjul i svingen

Er du ute etter fart og spenning, er **go-kart** garantert god medisin. Etter noen minutter i krappe svinger, bare centimeter over bakken er adrenalinnivået lovlig nært øvre grense. I hovedstaden finner du Norsk Go-Kart senter i Schweigaardsgate, og Harald Huysmann Karting på Alnabru. Avarten Cross-cart er minst like morsom. Med veltebur og sølesprut blir opplevelsen enda roffere. Elveli Hestesportsenter i Sørkedalen og Festus i Asker er to av tilbyderne i Oslo-området.

Blomster, sjakk og rollespill

Er du på jakt etter **roligere tidsfordriv** florerer det med klubber som driver med alt mellom himmel og jord. Forskjellige foreninger gjør alt fra å kikke på stjerner, blomster eller fugler, til å fotografere og fly modellfly eller drager. Mange spiller sjakk, bridge og biljard, mens igjen andre driver med rollespill.

Sjakkkameratene i Heimdalsgata og Oslo Schakselskap på Majorstua er blant klubbene som inviterer interesserte til å stikke innom. Oslo Kameraklubb ligger i Trondheimsveien, litt ovenfor Carl Berners Plass, Oslo Backgammonklubb starter nytt seriemesterskap i begynnelsen av februar, og Grünerløkka Petanque Klubb (boccia) trener tirsdager og torsdager i Birkelunden.

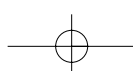
Filmklubber er populære, og har ofte visninger til faste tider. Cinema Neuf (tidligere Blindern Filmklubb) holder til på Chateau Neuf på Majorstua, og Cinemateket, som holder til i Filmens hus i Dronningens gate, viser flere filmer om dagen, også i helgene. 2

tekst + Foto: ole jørgen reichelt

Ressurser på nett

Vil du vite mer om ulike fritidstilbud i Oslo? Sjekk:
www.aktivioslo.no
www.detskjerioslo.no
www.oslosurf.com
www.oslopuls.no

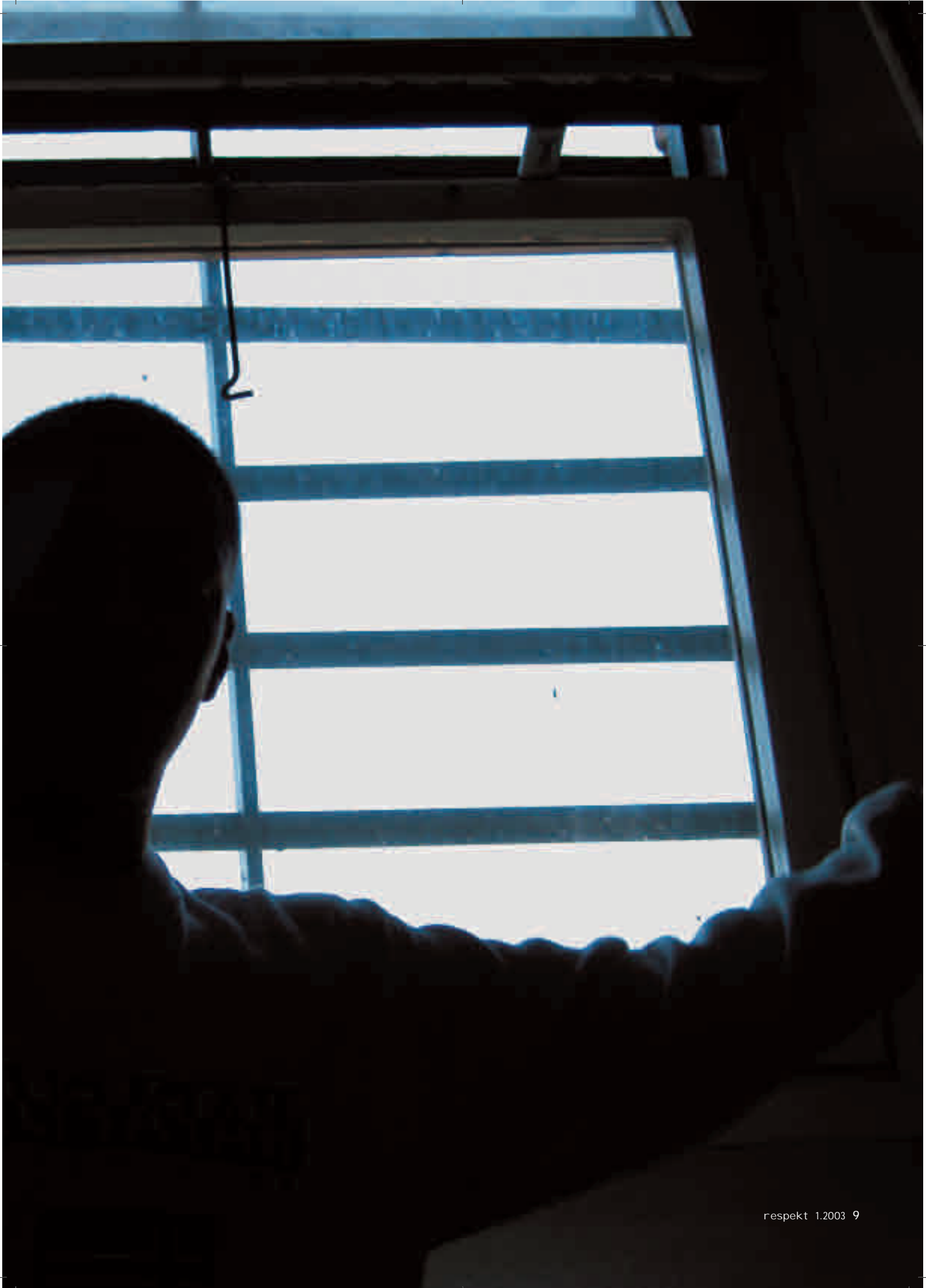

tekst + foto: pål nedregotten

SKRITT FOR SKRITT MOT SKRÅPLANET

Jevnlig slåssing fra syvårsalderen og et ønske om penger. Det er oppskriften som ledet 19 år gamle Haile inn i gjengmiljø, ran, dop og vold. Og i fengsel.

% 19 år gamle voldsdømte Haile er på papiret en ung mann det er all grunn til å frykte. Han har allerede sittet i fengsel i til sammen 17 måneder – det siste året blant voldsdømte, narkotikaforbrytere og drapsmenn på Avdeling A i Oslo Krets fengsel. Knyttnever, kniver og blod er ikke fremmed i Hailes verden.

R Alkohol og dop gjør meg mer forbannet. Enkelte ganger koker det i hodet mitt.

r Haile er også veltalende, reflektert – og tvers igjennom hyggelig. Han forteller om en oppvekst hvor fotball var viktig. Han er langt unna det bildet vi har av den navnløse, truende voldsmannen. Haile virker smart, og han er sjarmerende. Hailes liv kunne antakelig vært svært annerledes. I stedet endte han som en del av en dyster statistikk og en av de navnløse skikkelsene som står bak voldsepisodene vi leser om i avisen. Hvorfor?

Tilfeldigheter, likegyldighet – og penger

Hailes historie er skrekkbildet på hvordan vi ikke vil at våre barn skal vokse opp – hvilke valg vi ikke ønsker de skal ta og hva slags miljø vi ønsker de skal unngå. Først slåssing, deretter småsvindling, ran, mer slåssing, biltyveri, gjenger, slåsskamper med nynazister, klammeri med politiet, vold – og fengsel.

Hailes ferd ut på skråplanet ble tatt skritt for skritt.

Pengesug, tilfeldigheter og likegyldighet. Det er Hailes beskrivelse av sin vei inn i kriminaliteten. Og når du først er inne i miljøet, er det vanskelig å komme seg ut, sier han.

– Når jeg trengte penger gjorde jeg et ran. Det kunne være alt fra et par tusen til mange hundre tusen i utbytte. Men når du har mye penger, kommer sjalusi fra andre kriminelle. Og slåsskampene, sier han.

– Jeg var ganske dypt inne i det kriminelle, konstaterer Haile tørt. – Folk visste når jeg hadde penger.

S Slåssing

Han kom til Norge fra Etiopia som syvåring. Moren dro fra det krigsherjede landet til Norge da han var tre. En syvåring som ikke snakket norsk og som var vant til å slåss.

– Jevnaldrende barn slåss i Etiopia. Sånn er det bare, forteller Haile. Dermed ble knyttnevene ofte svaret for å vinne respekt når språket sviktet.

– Jeg slåss med mange og merket at jeg fikk respekt. Det gjorde at jeg fikk venner også – eller egentlig var de ikke venner, mer folk jeg vanket med, sier han. Haile er avmålt og tenker seg om før han snakker.

– Jeg vet egentlig ikke hvorfor jeg fikk respekt, sier han.

Respekt er et ord han bruker mye. Haile er opptatt av respekt. Folk skal respektere ham. Det er viktig.

– Hva er respekt? Vær vanlig mot meg! Jeg blir irritert hvis folk ser rart på meg,

som om jeg er noe annerledes, sier han.

Etter ett år var språkproblemene borte, men slåssingen vedvarte.

– Hvis noen koddet meg, da slåss jeg, sier han.

Som trettenåring var han godt involvert i småsvindel. Det var enkelt å svindle til seg penger, forteller han. Ingen reagerer, og ingenting skjedde med Haile.

– Jeg solgte smykker og mobiler som jeg svindla til meg fra yngre barn. Det var kanskje ikke store beløp, men få penger er mange når du er liten, sier han.

– Det er lett å få fatt i penger. Det er mange sjanser.

R Jeg har ikke bidratt til å gjøre folk redde. Jeg kjenner mange som liker å gjøre folk redd, men jeg er ikke sånn.

r Han er imidlertid tydelig på at han aldri ranet barn. Svindel, javisst, men aldri ran.

– Jeg liker ikke sånt. Jeg raner ikke, sier han, før han tar seg i det.

– Men jeg sitter jo for butikkran.

Tatt

Han var femten da han ble heftet av politiet første gang. Han og noen kompiser forsøkte å stjele en bil på Lillestrøm for å komme seg hjem fra en fuktig kveld på byen. De ble tatt på stedet. – Vi nekta selv-

følgelig, sier Haile, uten at det hjalp stort.

– Det var egentlig bare for å komme seg hjem, sier han, og beskriver hele episoden som «dum» – og starten på en endring fra småsvindel til mer voksen kriminalitet.

– Det var omtrent på denne tiden jeg begynte å gi faen, sier han.

Problemer hjemme førte til at han som sekstenåring ble kastet ut hjemmefra.

– Jeg vet ikke hvorfor – jeg gikk på skolen og spilte fotball på fritiden. Jeg tror min stefar og mor var mer redd for de tingene jeg kunne komme til å gjøre enn de tingene jeg faktisk hadde gjort, sier han.

Han tok kontakt med de han visste hadde penger.

– Jeg var ensom og søkte en gjeng. Det var mye penger i omløp, og vi fikk fatt i penger hele tiden, sier han. Gjengen hans bodde mye på hotell – uten at han helt skjønner hvorfor.

Samme år havnet han i fengsel første gang. Fire måneder i varetekt var den umiddelbare straffen for et butikkran.

En uke etter han slapp ut smalt det igjen.

– Jeg ruset meg mye etter jeg slapp ut. En full mann slengte rasistiske kommentarer, sier Haile. Dermed bar det rett tilbake til varetektsfengsling.

Ikke planlagt

Voldsepisodene han har vært involvert i har ifølge ham ikke vært planlagte, og Haile betrakter dem fra avstand når han forteller om dem.

– Jeg slåss med ukjente folk, sier han. Svært ofte skjedde slåsskampene under påvirkning av rusmidler.

– Alkohol og dop gjør meg mer forban-
net. Enkelte ganger koker det i hodet mitt.

De han og kompisene banket opp var i hans egne ord stort sett folk som slengte kommentarer om hudfarge. En person fikk juling etter at han kalte Haile for «ape» i en drosjekø.

– Jeg hater å få kommentarer om hudfargen, sier han.

R Det er vel først i dag at jeg har skyldfølelse, etter jeg har sittet inne.

r Frykt og bråk

Han mener likevel ikke at folk har noe å frykte ham for.

– Jeg har ikke bidratt til å gjøre folk redde, sier han. – Jeg kjenner mange som liker å gjøre folk redd, men jeg er ikke sånn.

Når nordmenn ser bort og viker unna Haile og kompisene hans på byen, understreker han at han forstår hvorfor de er redd.

– Jeg kjenner de som lager bråk. Det er så idiotisk! De oppsøker bråk. De vil ikke annet enn å vise seg frem for kompisene sine eller for damer!

– Selv har jeg egentlig alltid bare vært på jakt etter penger. Men jeg blir sint også. Når jeg er så sint holder jeg meg unna

byen. Når det koker i hodet mitt vil jeg ikke treffe folk jeg ikke liker – da kan jeg stikke eller skyte. Det er derfor jeg heller går ut i Lillestrøm enn i Oslo – for å unngå å treffe slike mennesker.

Skyld

Haile snakker ikke stort om de han har banket opp. Men han sier han har tenkt mye på de som jobbet i butikkene han ranet.

– Jeg og kompisene mine snakket litt om det etter ranene. Men vi ga vel egentlig mest faen. Det er vel først i dag jeg har skyldfølelse, etter at jeg har sittet inne, sier han.

Lengter etter et kjedelig liv

Mest av alt sier Haile at han ønsker et helt normalt, kjedelig liv.

– Men så er det pengene, da, sukker han. Og alle de han kjenner i det kriminelle miljøet, som han vet vil ta kontakt med ham.

– Jeg vil ikke flytte bort for å komme unna problemene. Skal det bli slutt må jeg konfrontere det. Jeg kan ikke stikke av. Det hjelper ikke en dritt, slår han fast.

Når han slipper ut skal han flytte hjem til moren. Han regner med det. Hans kriminelle løpebane har ikke fått henne til å miste troen på at han kan skikke seg.

– Moren min sier jeg kan gjøre bedre enn dette, sier han.

– Det har hun sagt hele tiden.²

Hailes navn er endret. Red anm.

tekst: axel revheim

Skiglade nordmenn vil legge igjen 750 millioner kroner i fjellheimen denne sesongen. Men det er ikke kun for å stå på ski at ungdom reiser til fjells. Fyll og spetakkel er noe av prisen lokalmiljøene betaler hver eneste helg i vintersesongen.

Full ungdom ødelegger ski-idyllen:

Fjols til fjells

After-ski på Hemsedal Cafe.

Reiselivsbransjens Baard Fiksdal.

% 35 anmeldte episoder av vold i Hemsedal og Trysil. Det er den dystre fjorårsstatistikken fra to av de mest populære norske vintersportsstedene. Hver helg i sesongen fylles Hemsedal av like mange festende unge som i en middels norsk by – og det i en kommune som har drøyt 2.000 innbyggere.

Politiet har begrensede ressurser, og sliter med å holde orden på busslastene med studenter og festglade svensker som hver helg først fyller bakkene i Hemsedal, Geilo, Trysil og Hafjell, og deretter bygdens skjenkesteder.

Hygge over en øl er selvfølgelig verken problematisk eller galt – snarere er det trivelig sosialt og lønnsomt for skjenkestedene. Men når store mengder ungdom samles, er det

uunngåelig at noen drikker for mye – og lager bråk. Den enkle tilgangen på alkohol og den nordiske drikkekulturen er to av flere faktorer som øker omfanget av rus- og voldsproblemene på vintersportsstedene.

Midt mellom barken og veden, som representant både for de som tar store deler av støytten i møtet med ungdommenes festiver og for de som tjener gode penger på salg av alkohol til de samme ungdommene, finner vi Baard Fiksdal. Fiksdal er informasjonsrådgiver i Reiselivsbransjens Landsforening, som representerer godt over 2.000 bedrifter, inklusiv hoteller, restauranter og barer. Norske vintersportssteder kommer ifølge Fiksdal til å notere ny omsetningsrekord på omlag 750 millioner denne sesongen.

Fiksdal forteller Respekt at medlemsbedriftene er opptatt av å være gode vertskap. Men det innebærer verken å opptre

som foreldre eller politi.

– Ingen vil ha fyll, samtidig som det alltid vil være noen som drikker for mye. Våre medlemsbedrifter ønsker å skape hygge og glede og opplevelser for gjestene. De ønsker ikke at gjestene skal oppleve ubehagelige episoder. Hver enkelt medlemsbedrift gjør det de kan for å unngå bråk, mener Fiksdal.

Samtidig tjener altså bransjenorganisasjonens medlemmer gode penger på å selge alkoholholdige drikker i store kvanta. Salgspotensialet er enormt når tørste ungdommer velter inn på after-ski helg etter

helg. Hvor flinke er skjenkestedene til å overholde regelen om at synlige berusede personer ikke skal serveres alkohol?

– Det er klart at bransjen har et medansvar for fylla, og bransjen bør ta ansvar for å sørge for at lovens rammer blir overholdt. Dessverre er det en del som gjør feil og bedriver overskjenking, og det er veldig dumt, sier han.

Fiksdal er samtidig opptatt av at årsaksbildet er langt mer nyansert enn slepphendente serveringssteder – og han retter en klar pekefinger mot det han opplever som vilkårlige beslutninger fra skjenkekontrollørene.

– Det er også en annen side av denne historien, og det er politiskolestudenter som er altfor ivrig til å bedrive skjenkekontroll. I utøvelsen av skjenkekontroller er det stor grad av skjønn og raske bedømmelser kan true eksistensen til skjenkevirkksomheter, hevder Fiksdal.

Fiksdal vil heller ikke være med på at serveringsstedene alene skal ha skylda for rusproblemene. Han peker på drikking

R Det er klart at bransjen har et medansvar for fylla. Men vi kan ikke gripe fatt i problemet alene.

blant mindreårige, og antyder at lokale kjøpmenn ikke er så veldig nøye med å overholde aldersgrensen på ølsalget.

– De som sitter i kassa er jo knapt 18 år selv. Da er det kanskje ikke så rart at mindreårige får kjøpt alkohol, sier Fiksdal.
– Utelivsbransjen kan ikke gripe fatt i rus- og voldsproblemene alene. Dette er et

samfunns- og ordensproblem. Vi blir ofte sittende med problemet i fanget, men det er kun et nært og godt samarbeid med lokale krefter og politiet som fungerer på sikt, sier Fiksdal. 2

God gli for voldsbekjempelse

Politiet har tatt nye metoder i bruk i år for å demme opp for ordensforstyrrelser og voldsepisoder. For det mest belastede skistedet, Hemsedal, ser det ut til å virke. I Trysil får politiet god drahjelp av den lokale natteravngruppen. Lensmann Per Egil Garborg i Gol og Hemsedal forteller at de har mottatt kun et fåtall anmeldelser vedrørende voldsepisoder hittil denne sesongen.

– Vi hadde 12 voldssaker i Hemsedal som ble etterforsket i fjor. Ser du dette opp mot antall gjestedøgn, som er nærmere 500.000, er det ikke så stort tall, sier Garborg til Respekt. Garborg innrømmer at det finnes mørketall, men at trenden peker riktig vei.

– Det vi har slitt med de siste årene er ordensproblemer i forbindelse med after-ski, spesielt på lørdager, sier Garborg. Denne sesongen går politiet aktivt inn for å forebygge episoder, ved å patruljere skjenkestedene i de aktuelle tidsrommene, forteller han.

– Vi har tatt tak i dette i år og sammen med bransjen og kommunen setter vi i gang tiltak som for eksempel å styrke polititjenesten. Det er roligere nå enn før.

Nina Ulsaker, som leder den lokale Natteravngruppen i Hemsedal, sier seg enig i at denne vinteren har vært fredeligere enn før. Alderen på de tilreisende skituristene er høyere, noe som har bidratt til et roligere Hemsedal, forteller hun.

– Vi vandrer på fredagene, når ungdomsklubben er åpen. Da er det få turister her. De tilreisende er strengt talt ikke vårt ansvar, svarer hun på spørsmål om hvorfor de ikke vandrer på lørdagskveldene.

– Vi prioriterer våre egne, og det oppleves også litt vanskelig å håndtere ungdom vi ikke kjenner, sier hun. Lørdagene tas hånd om av politiet, og den økte synligheten virker å fungere veldig bra, legger hun til.

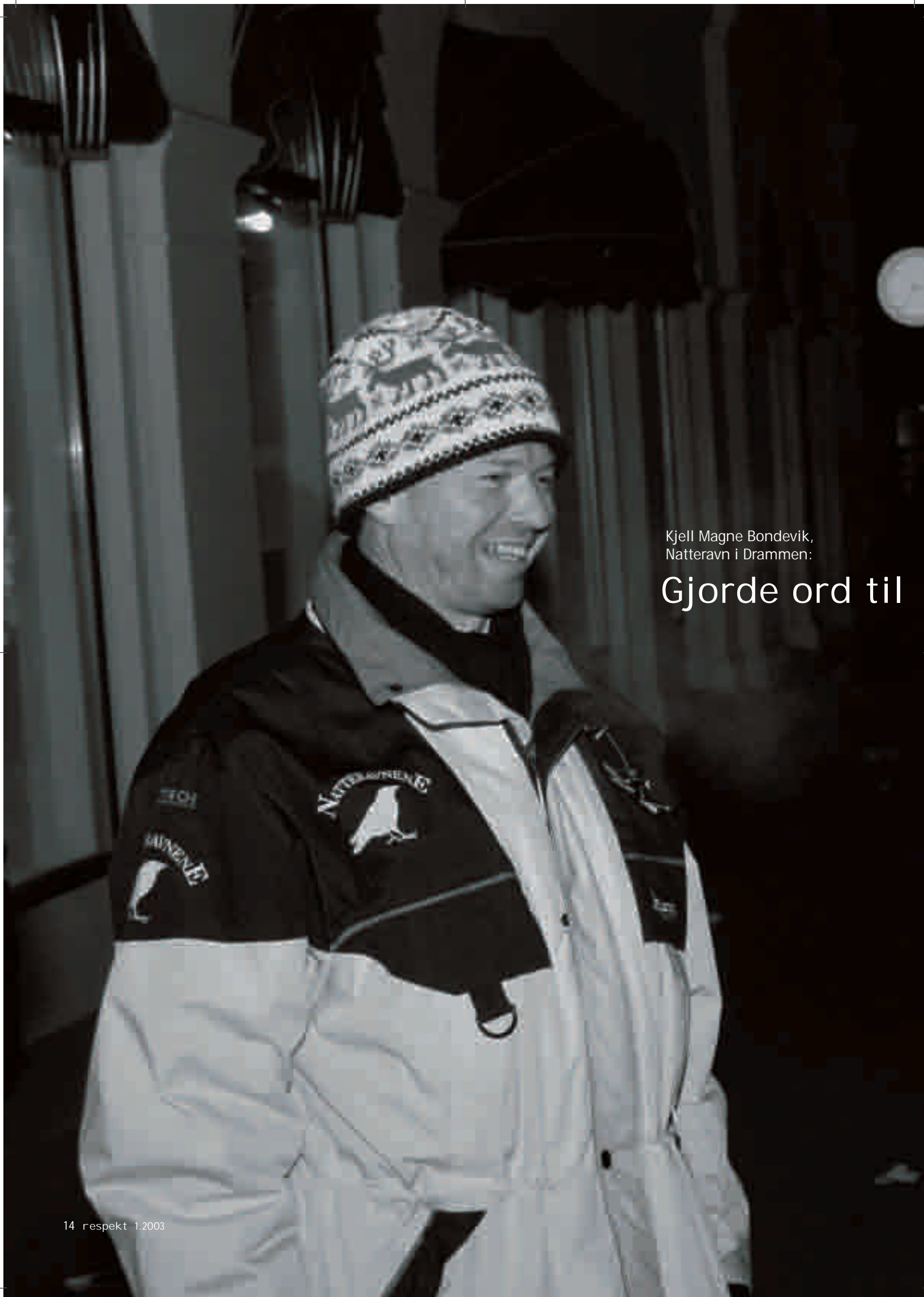
I Trysil er man i mindre grad utsatt for de store ungdomsfestene, siden skistedet profilerer seg mer som et familiested.

– Vi har ikke så mye av denne organiser-

te tut-og-kjør trafikken med busslaster her i Trysil, sier lensmann Even Olden på telefon.

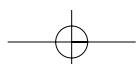
– Men vi har selvsagt ordensproblemer og voldssaker også her, spesielt i påsken. Da er det masse festglade folk her. Det har blitt gradvis flere nordmenn i Trysil, og vi må nok dessverre si at vi har større problemer med nordmenn enn svenskene og danskene. I påsken sørger vi for at politiet er til stede, med tett patruljering og høy synlighet. Det kan være mye å gjøre, med krangling i drosjekø, annet bråk og småslåssing, forteller han.

Olden forteller at lensmannskontoret har et meget godt samarbeid med den lokale Natteravnjengen. – Det hjelper godt med tilstedeværelse av voksne mennesker. De prøver å være ute de nettene det er størst behov, for eksempel i påsken og i første mai-helgen. Vissheten om at voksne er ute i gatene virker absolutt preventivt, sier Olden. 2

Kjell Magne Bondevik,
Natteravn i Drammen:

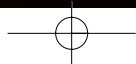
Gjorde ord til

tekst + foto: ole martin kristiansen

gjerning

Statsminister Kjell Magne Bondevik skamroste Natteravnenes innsats i sin nyttårstale. En knapp måned senere trakk han selv i natteravnjakke for å gjennomføre sin første nattevandring. Det ble en trivelig vandring over Drammens januarkalde torg og broer – en opplevelse som gav statsministeren mersmak.

% 15 minusgrader imponerer kanskje ikke så mange hardføre og vintervante nordmenn. Men 15 minus kombinert med fjordbyen Drammens elvesno er en sur opplevelse. Den brede Drammenselven fløt seig og halvfrossen, vinden blåste friskt inn fra fjorden, og alle ører, kinn og neser rødmet av kulde fredag kveld den 31. januar. Den kvelden selveste statsministeren gikk natteravn i Drammen.

Imponert over natteravnene

– Jeg må takke for muligheten til å få være med på denne nattevandringen, sa statsministeren til Respekt etter at nattevandringen var gjennomført.

– Som jeg nevnte i nyttårstalen min er jeg imponert over Natteravnenes engasjement. Over 280.000 natteravnner fordelt over 360 steder i Norge betyr at det er svært mange som lar seg engasjere i frivillig innsats mot vold og rus, og det ser jeg på som udelt positivt.

På eget initiativ

Det var statsministeren som selv tok initiativ til å være med på vandring. Han og kona Bjørg var i Drammen i anledning KrFs sentralstyremøte og lokallederkonferanse, men hadde et par timer fri på kvel-

den. De timene ønsket ekteparet Bondevik å benytte til å stifte nærmere bekjentskap med byens natteravnner.

Fant tonen med ungdommen

Etter en rask orientering om Natteravnenes virke vandret Bjørg og Kjell Magne Bondevik ut i Drammens gater for å iaktta nattelivet – som stort sett holdt seg innendørs i det sure januarværet. Likevel fikk statsministeren god kontakt med en rekke ungdommer som syntes det var stas å hilse på Bondevik. Etter å ha krysset Drammenselva via bybroen to ganger, gjort en runde rundt Bragernes torg og gågata, samt kjappe stopp innom kinoen, McDonald's og 7-Eleven, hadde statsministeren fått en god innføring i hvordan en nattevandring arter seg. Flere ganger stoppet følget opp for å prate med ungdommer på vei til fest, utesteder eller andre aktiviteter.

Trygghet og forståelse

– Jeg skjønte på ungdommene vi møtte at de satte stor pris på Natteravnenes innsats, at de opplevde det som trygt å møte edru voksne i gatene om kvelden, sier Bondevik. Statsministeren har tidligere vært med politiet ut i byen for å se hvordan de arbei-

der på kloss hold. Å være med Natteravnene ga et helt annet inntrykk av nattelivet.

– Politiet arbeider jo bevisst oppsøkende. Det blir mye husbråk, slagsmål og kriminalitet når man er med og ser byen fra politiets perspektiv. Å gå natteravn er noe helt annet. Å gå natteravn i kveld var en rolig og avslappende vandring. Vi fikk god kontakt med vanlige ungdommer og bedre forståelse for hva ungdommen er opptatt av og hvordan de bruker fritiden sin.

Gjensidig gevinst

Slik Bondevik ser det, gir Natteravnenes innsats en gevinst både for ungdom og for foreldrene som vandrer gatelangs.

– Jeg vil tro at det å gå natteravn gir en betydelig forståelse blant foreldregenerasjonen for dagens ungdomskultur og hva som skjer på kvelds- og nattestid i byen, sier statsministeren.

– Vi voksne er nok ganske fremmede for det som preger ungdommens kultur. Barn og unge forteller jo som kjent slett ikke alt når de kommer hjem. Men gjennom samtaler og samvær med andre ungdommer enn sine egne barn tror jeg man kan lære svært mye om hvordan det

er å være ung i dag. Og det kan hjelpe mange til å bli enda bedre foreldre.

Ønsker lykke til

– Samtidig virker Natteravnenes nærvær i gatene helt klart betydelig trygghetsskapende og konfliktdepende. Ungdommene jeg snakket med i kveld gav klart uttrykk for at de opplevde det som trygt å se

Natteravn i nærheten. Denne typen frivillig engasjement for å skape et tryggere og varmere samfunn tror jeg bringer generasjonene nærmere hverandre.

– Jeg vil takke Natteravnene for muligheten til å være med på en nattevandring, og for den fine jobben de gjør. Jeg håper jeg kan stimulere til fortsatt arbeide – og ønsker alle Natteravnlykkelige til videre. 2

Utdrag fra statsministerens nyttårstale:

«Få ting gleder meg mer enn den store innsats for andre mennesker som helt frivillig blir utført hvert år.

Natteravnene er et godt eksempel. I løpet av ti år har denne bevegelsen vokst og er virksom på 360 steder over det ganske land. 280.000 mennesker er registrert som natteravn. Dette er edru voksne som er ute blant barn og unge om nettene i helgene for å hindre rus, vold og kriminalitet.

En varm takk til alle dere som på denne håndfaste måten står vakt om den oppvoksende generasjon!

En viktig bieffekt av nattevandringen er at voksne blir bedre kjent med ungdommens verden.

Barneombudet forteller at det som står øverst på ønskelisten til unge mennesker, er kontakt med voksne.

I hovedstadens t-banegater har Rusmiddelstaten i høst hatt en plakatkampanje med teksten: «Skynd deg hjem. Tenåringen din trenger deg.»

Natteravnene går foran med et godt eksempel.»

– Statsminister Kjell Magne Bondevik
Tale ved nyttårsskiftet, 1. januar 2003.

tekst + foto: ole martin kristiansen

versielle tiltak. Politisk motbør til tross, behovet for å forebygge alvorlige helseproblemer blant narkomane eller å gi dem mulighet til å komme gjennom hverdagen med litt mer verdighet i behold møter er akutt.

R Mange kvinner i nød finner **S**
en smule ro og verdighet
på Natthjemmet.

r Et pusterom **S**
Natthjemmet i Oslo har en positiv virkning for mange brukere. Kvinner over 18 år med bakgrunn fra rus- og prostitusjonsmiljøet i byen kan komme hit og finne et pusterom i hverdagen. Lavterskeltilbudet krever lite av dem som bruker det: ingen avtale på forhånd, ingen løfter om rehabilitering, ikke en gang nykterhet. Natthjemmet er et sted å slappe av og sove ut, et lite fristed i en hverdagen som er mer enn tøff nok.

Tilbudet til rusmisbrukere i Oslo:

brukere har blitt oversett til fordel for kvinnelige misbrukere, som er færre og mer sårbare. Det finnes mange tilbud og behandlingsplasser, men få spesialtilbud eksklusivt for menn, sier Reinås.

– Om et slikt tilbud skal opprettes er imidlertid en sak for byråd og kommunepolitikere, slår han fast.

Menneskeverd

Natteravnene i Oslo ser de narkomanes knallharde hverdag hver eneste helg, og organisasjonssekretær Halvor Berg Hovind etterlyser et lavterskeltilbud til samtlige narkomane. Mange ferske natteravn blir kraftig beveget over møtet med de som står nederst på samfunnets rangstige.

– Etter vandringene er det ofte noen som har behov for å snakke om situasjonen til narkotikamisbrukerne som lever på gata. De er sjokkerte over møtet med lidelsen, nøden og de uverdige forholdene disse menneskene lever under, sier han

Søker fristed for mannlige narkomane

Kvinner i Oslos knallharde rus- og prostitusjonsmiljø kan senke skuldrene og finne roen i Natthjemmet. Et tilsvarende tilbud til hovedstadens mannlige narkomane finnes ikke.

% Natthjemmet i Oslo er et tilbud til kvinner i hovedstadens rus- og prostitusjonsmiljø. Her kan de vaske seg, sove ut og finne ro i sjelen og tid for seg selv i en konfliktfylt og kompleks hverdag.

– Kvinnene som kommer til oss oppfatter Natthjemmet som et fristed, sier avdelingsleder Tone Bringsli Sødahl. Hun forteller at mange kvinner i nød finner en smule ro og verdighet på Natthjemmet. Et liknende tilbud for mannlige narkomane finnes ikke.

Tiltak som gjør livet litt enklere og tryggere for narkomane møter som regel debatt og politisk motstand. Utdeling av rene sprøyter og etablering av sprøyterom er eksempler på begge enkle, men kontro-

– Kvinnene kan komme hit akkurat slik de er. De har mulighet til å låse inn verdisakene sine dersom de ønsker det, men vi stiller ingen krav, sier Sødahl. Natthjemmet drives av Kirkens Bymisjon og har en kapasitet på 14 sengeplasser med et gjennomsnittlig belegg på ni personer.

– Mange melder tilbake til oss at Natthjemmet er et sted hvor de kan slappe av og være den de er. Vi vet at de er rusmisbrukere ellerprostituerte eller begge deler, og de trenger ikke være opptatt av disse tingene når de er her. Dette er mennesker som blir jaget bort fra de fleste steder de oppholder seg. Å bli møtt med en viss respekt er derfor svært viktig for dem.

Garanterer tak over hodet

Det finnes ingen tilsvarende tilbud for menn. Oslo kommune garanterer at alle rusmisbrukere i Oslo Kommune skal ha et tilbud om tak over hodet. Men mange narkomane foretrekker å sove under åpen himmel fremfor å benytte tilbudene.

– Det finnes en del som mener det er bedre å ligge ute enn på saler sammen med folk som ikke er edru, sier spesialrådgiver Knut Reinås ved Rusmiddelstaten i Oslo.

– Det er imidlertid nok steder til at alle kan få tak over hodet. Spørsmålet er om det er god nok kvalitet på alle sengeplassene. Og det kan være at mannlige rusmis-

– og understreker samtidig at Natteravnene verken jobber med rusavvenning eller narkotikapolitikk. Det er imidlertid vanskelig å ikke bli påvirket av forholdene de narkomane lever under.

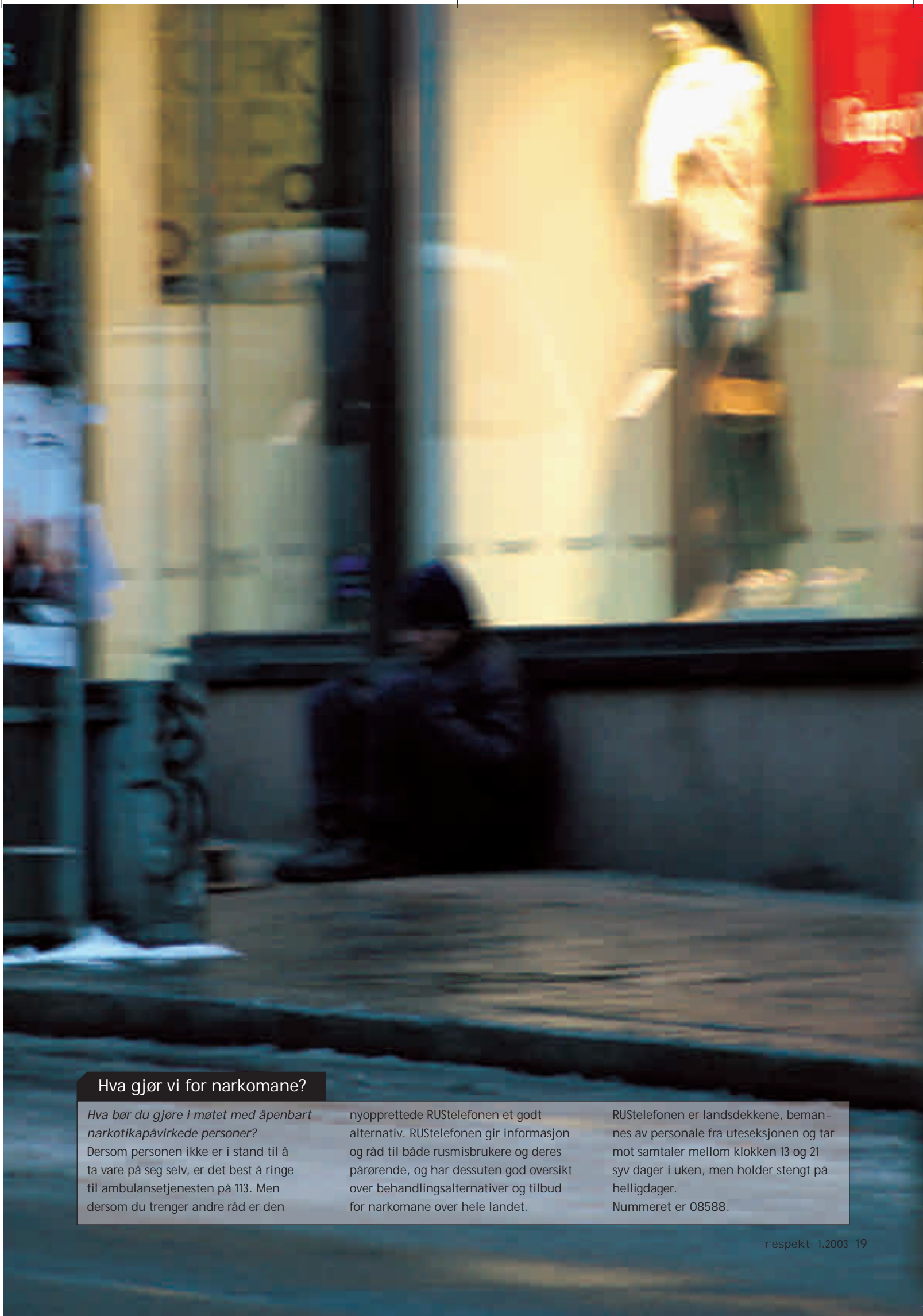
R En del mener det er bedre **S**
å ligge ute enn på saler
sammen med folk som
ikke er edru.

r – Slik vi oppfatter det, bør disse rusmisbrukerne få tilgang på et lavterskeltilbud i Oslo sentrum. Vi må møte rusmisbrukerne som lever på gata med tiltak som kan bedre de sosiale forholdene. I stedet for å tvinge narkomane hit eller dit, bør vi gi dem et tilbud i sentrum hvor de kan få dekket helt elementære behov og menneskeverdige forhold. De narkomane er og vil forbli en del av bymiljøet. Det er et faktum. Utfordringen er å gjøre det beste ut av situasjonen, sier Berg Hovind.

Han får støtte i forslaget av Natthjemmets Tone Bringsli Sødahl.

– Jeg støtter opprettelsen av et lavterskeltilbud også for mannlige narkomane fullt ut, sier Sødahl.

– Tilbudet til mannlige rusmisbrukere er i dag altfor lite. 2

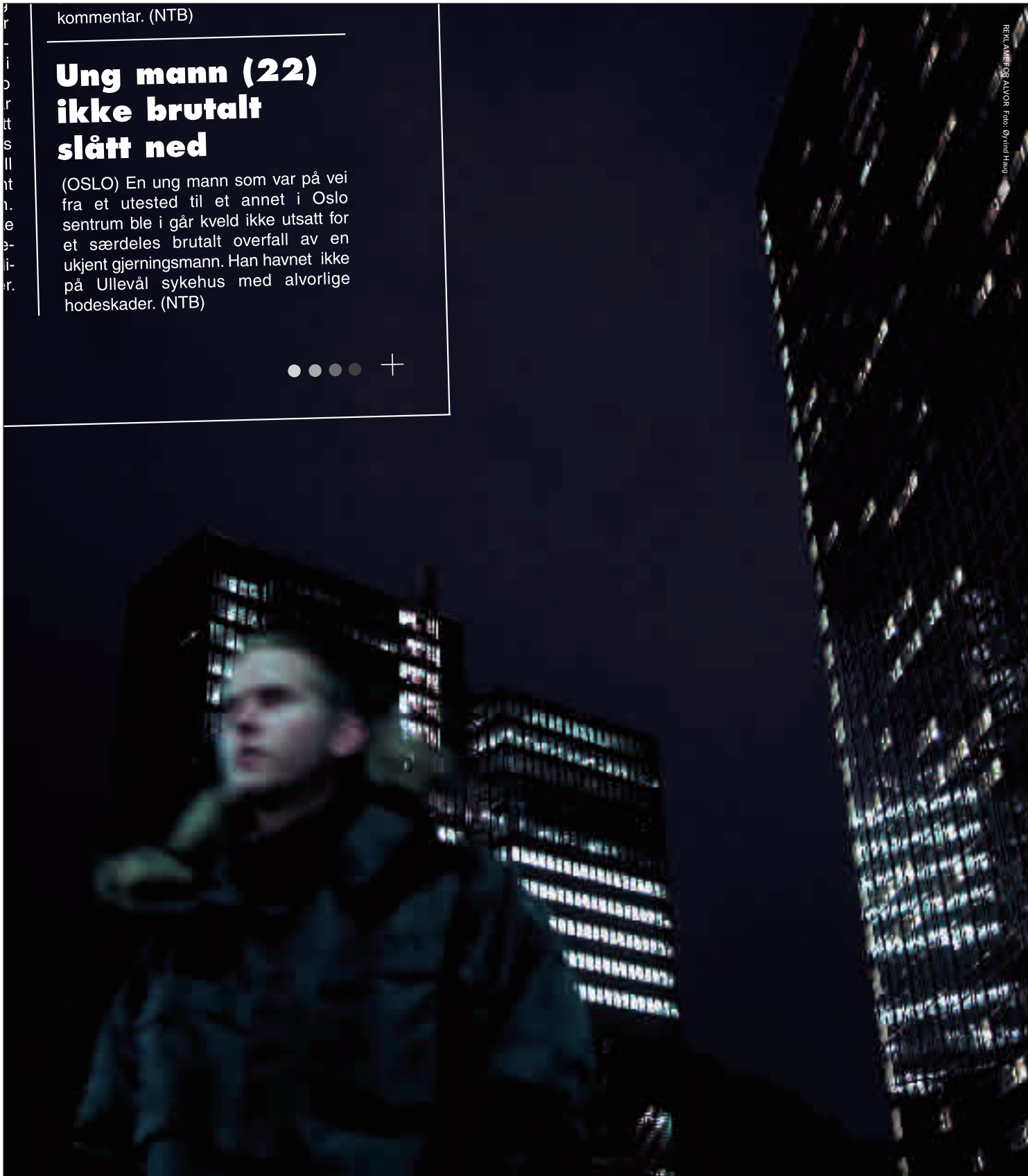
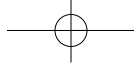
Hva gjør vi for narkomane?

Hva bør du gjøre i møtet med åpenbart narkotikapåvirkede personer?

Dersom personen ikke er i stand til å ta vare på seg selv, er det best å ringe til ambulansetjenesten på 113. Men dersom du trenger andre råd er den

nyopprettede RUStelefonen et godt alternativ. RUStelefonen gir informasjon og råd til både rusmisbrukere og deres pårørende, og har dessuten god oversikt over behandlingsalternativer og tilbud for narkomane over hele landet.

RUStelefonen er landsdekkende, bemannes av personale fra uteseksjonen og tar mot samtaler mellom klokken 13 og 21 syv dager i uken, men holder stengt på helligdager. Nummeret er 08588.

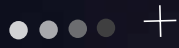

REKRAM/OG AVOR Foto: Øyvind Havn

kommentar. (NTB)

Ung mann (22) ikke brutalt slått ned

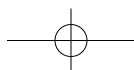
(OSLO) En ung mann som var på vei fra et utested til et annet i Oslo sentrum ble i går kveld ikke utsatt for et særdeles brutalt overfall av en ukjent gjerningsmann. Han havnet ikke på Ullevål sykehus med alvorlige hodeskader. (NTB)

Natteravnene var der da det ikke skjedde. Å være Natteravn handler om alt det som aldri skjer. Slagsmålet som ikke begynner. Voldtekten som ikke finner sted. Ved å vandre gatelangs virker Natteravnene dempende på vold og konflikter. Å være Natteravn er sosialt, hyggelig og meningsfylt. Og noen ganger uendelig viktig.

Bli Natteravn. Besøk natteravnene.no eller ring 800 80 125.

NATTERAVNENE

Truls Bastiansen, Kristoffers far, holdt appell for et stort medieoppbud og deltakere som trosset den regntunge vinterkvelden for å vise støtte og sympati.

Sterkt engasjement mot vold

25. januar markerte Kristoffer Inderberg Bastiansens Minnefond ettårsdagen for 19-åringens tragiske bortgang. Under parolen «unge og voksne sammen mot vold» viste deltakerne at engasjementet mot vold er sterkere enn noen sinne.

Kristoffer Inderberg Bastiansen ble stukket ned og drept utenfor utestedet Catwalk i Oslo sen-

trum, natt til 20. januar 2002. I etterkant av knivdrapet stiftet Kristoffers tante, Turid Inderberg, minnefondet som har engasjert seg sterkt i arbeidet mot vold.

På ettårsdagen arrangerte minnefondet fakkeltog i Oslo sentrum. Blant deltakerne var det mange foreldre, familie og venner av voldsofre. Etterlatte etter blant annet Benjamin Hermansen og Egil Tostrup Bråthen deltok sammen Kristoffers foreldre.

Klart nei til vold
Selv om det var færre deltakere

i årets fakkeltog, var ropet sterkere enn noen gang. Mange etterlatte fant trøst hos hverandre, og det var en beveget forsamling som fulgte appellene før fakkeltoget startet på Youngstorget.

Voldsofres pårørende og venner fortalte sine engasjerende historier. Justisminister Odd Einar Dørum, som selv bor i området hvor Kristoffer vokste opp, og stortingsrepresentant Inga Marthe Thorkildsen bidro også fra talerstolen.

På samme lag
Natteravnene støttet også opp

om markeringen både ved deltakelse i fakkeltog og appell. I appellen sa daglig leder Lars Norbom noen velvalgte ord rundt det å bry seg om medmennesker. Han avsluttet med den samme appellen som erfarne Natteravner gjør overfor nye Ravner.

– Bry dere, men gjør det uten å virke truende. Bry dere, men ikke alene overfor flere. Bry dere, men ikke med truende ord og kroppspråk. Finnes det politi, vektere og vakter til stede, så bry dere ved å tilkalle disse fremfor å gå inn i situasjoner selv. 2

Siste nytt

En tredjedel vil bli Natteravn

Hele 32 prosent av befolkningen kan tenke seg å verve seg som Natteravn. Det viser tall i en undersøkelse Norsk Gallup har utført i forbindelse med Reklame for Alvor-kampanjen.

– Dette er svært høye og gledelige tall. Det viser at vår innsats blir lagt merke og ansett som verdifull. Vi tror kampanjen også er det som skal til for å «trigge» disse menneskene til faktisk å la seg verve.

Respekt beklager

I saken «Vellykket bedrifts-stafett» fra forrige nummer nevnte vi feilaktig Den norske advokatforening som en av flere bedrifter som vandret natteravn i fjor høst. Nattevandrerne kom imidlertid fra Norges Juristforbund. Vi beklager!

Tips oss!

Respekt tar gjerne mot gode historier og tips til reportasjer fra hele landet. Send en e-post til redaksjon@natteravnene.no eller skriv til

Respekt
Natteravnene
Postboks 9402
0135 Oslo.

Responsen hittil tyder på dette. Vi har allerede fått 300 henvendelser, mange fra yngre mennesker. Rundt halvparten av disse har meldt sin interesse for å vandre i Oslo, forteller Lars Norbom, daglig leder i Natteravnene i Oslo.

På spørsmålet om å hvorfor man ønsket å være natteravn, var det å hjelpe andre mennesker, at det er et viktig arbeid og

at man selv hadde barn, de viktigste grunnene. 10 prosent svarte også at de ønsket å bidra til et tryggere samfunn.

– Disse svarene indikerer at folk oppfatter oss riktig og at vi når frem med budskapet vårt, sier Norbom.

For gammel og/eller for liten tid var de viktigste grunnene til at folk ikke vil være engasjert som natteravn.

Natteravnene er også i ferd med å bli godt kjent. I undersøkelsen svarer 14 prosent at de har kjennskap til Natteravnene som en ideell organisasjon. Kun Røde Kors, Frelsesarmeen, Redd Barna og Norsk Folkehjelp er mer «kjent» enn Natteravnene. Dette var såkalt uhjelpne svar, når de ble spurt om de hadde hørt om Natteravnene, svarte hele 84 prosent ja. 2

Her finner du Natteravnene

Abildsø, Oslo
Alta
Andøya, Andenes
Arendal
Arna, Indre Arna
Asker
Askim
Askøy
Askøy, Kleppestø
Austmarka
Balsfjord, Storsteinnes
Bamble, Langesund
Bardufoss
Bekkestua, Jar
Benterud, Skåre
Bergen Sentrum, Bergen
Bjerke, Oslo
Bjørndal, Oslo
Blussuvoll, Trondheim
Bryne
Bygdøy, Oslo
Bærum, Bærums Verk
Bø, Bø i Telemark
Bøler, Oslo
Bomlo, Bremnes
Bones
Båtsfjord
Drammen
Drøbak-Frogn, Drøbak
Eide
Eidfjord
Eidsskog, Skotterud
Eikangervåg
Eikeli, Eiksmarka
Eiksmarka
Ekeberg, Oslo
Ekeberg-Bekkelaget, Oslo
Elnesvågen
Fana
Fargernes
Farstad-Hustad, Farstad
Farsund
Farsund, Borhaug
Fauske
Fevik
Fitjar
Flaktveit

Høyenhall, Oslo
Hånes, Kristiansand S
Ila, Trondheim
Janaveien, Godvik
Jevnaker
Jørpeland
Karasjok
Karasjok v/Mienna
Kattem
Kirkebygden, Sperrebotn
Kirkenes
Kirkenes bymisjon, Trondheim
Kleive
Klepp
Klepp, Kleppe
Klæbu
Kløfta
Knarvik, Isdalsø
Kolstad, Saupstad
Kongsberg
Kongsvinger
Kopervik
Kragerv
Kristiansand
Kristianslyst, Stavanger
Kristiansund, Kristiansund N
Kvalfjord, Borkenes
Kvernevik, Hafsfjord
Kvinesdal
Kyrksæterøra
Lade, Trondheim
Lakselv
Laksvåg
Lambertseter
Langhus
Larkollen
Larvik
Leirvik-Stord, Stord
Levanger
Lier
Lierbyen, Lier
Li-Flaktveit, Flaktveit
Lillehammer
Lillesand
Lindeberg, Oslo
Lindås
Lommedalen
Lunde
Lyefjell, Bryne
Lyngdal
Lyngseidet
Lystad, Ørsta
Løkenåsen, Skåre
Løten, Åndalsbruk
Madlamark, Hafsfjord
Mandal

Manglerud, Oslo
Marienlyst, Oslo
Mathopen
Meland, Frekhaug
Melbu
Melhus
Meløy, Ørnes
Meråker
Midtbygda, Røyken
Mjøndalen
Mo i Rana, Grubbhei
Modum, Vikersund
Moelv
Molde
Mortensrud, Oslo
Mosjøen
Moskenes, Sørvågen
Myre
Namsos
Nannestad
Nedenes
Nes, Arnes
Nesttun
Nesttun, Rådal
Nord-Fron, Vinstra
Nordheim
Nord-Odal, Gardevik
Nordre Land, Dokka
Nordreisa, Storslett
Nordstrand, Oslo
Nygård, Laksevåg
Odda
Odda v/Danielsen
Ølsborg, Moen
Oppdal
Oppgård, Kolbotn
Oppsal, Oslo
Orkanger, Askeladden
Orkdal, Orkanger
Oslo Sentrum, Oslo
Ostereidet
Osterøy, Lonevåg
Porsgrunn
Prestrud, Hamar
Radøy, Manger
Ramstad, Bekkestua
Ramstad, Høvik
Rana, Mo i Rana
Randaberg-Goa, Randaberg
Raufoss, Vestre Toten
Reipa
Rena
Rennesøy
Ringebu
Ringerike, Hønefoss
Ringstabeek
Risenga, Asker

Risvollen-Hoeggan, Trondheim
Risør
Rjukan
Rjukan
Romedal-Stange, Stange
Romsølia, Trondheim
Romsås, Oslo
Rælingen, Fjerdingby
Rødveit
Røyken
Saltdal, Rognan
Sandeifjord
Sandnes
Sandsli, Bergen
Sauda
Selsbakk, Hallset
Selsbakk, Trondheim
Siggerud, Langhus
Siggerud, Ski
Skedsmo, Lillestrøm
Ski
Ski, Langhus
Skien
Skjoptveit
Skjotnemarka
Skudeneshamn
Slemmestad
Solvang, Asker
Son og omegn, Son
Songdalen, Nodeland
Sortland
Sotra, Straume
Spydeberg
Stavanger Sentrum
Stavset, Trondheim
Steinberg
Stokmarknes
Stord
Storhaug, Stavanger
Strand, Tau
Stranda
Sund, Klokkarvik
Sunde, Hafsfjord
Sunndalsøra
Sunnland, Trondheim
Surnadal
Sverresborg, Trondheim
Svinndal
Sykkylven
Søm, Kristiansand S
Søndre Land, Hov
Sør-Fron
Tang
Tasta, Stavanger
Tiller
Tjøme

Tofte, Filvet
Toppe v/Johannessen
Toppe, Bergen
Toppe, Mjølkraen
Torstad, Billingstad
Torstad, Nesbru
Tranby
Trasop, Oslo
Tromsø
Trondheim Sentrum, Trondheim
Trondheim, Stavset
Trysil
Tverlandet
Tynset
Tynes
Tysvær, Skjoldastraumen
Tønsberg
Ullensaker, Jessheim
Ulset
Ulsteinvik
Ulveset, Fjell
Valdres, Fagernes
Vedavågen
Vennesla
Vestby
Vestby Nord, Vestby
Vestby Syd, Son
Vestnes
Vestvåg, Leknes
Vestvågøy, Leknes
Vikhamar
Vikåsen, Ranheim
Voss
Vågen, Svolvær
Våk, Sperrebotn
Vålsbygd, Kristiansand S
Øksnes, Myre
Ølen
Øreåsen, Moss
Ørsta
Østerås, Eiksmarka
Øyer
Øygarden, Tjeldstø
Øystese, Norheimsund
Ågotnes
Åkrehamn
Ålesund
Ålgård
Åmot, Rena
Åmot, Vinje
Åndalsnes
Ås

Gull til Erik Brekke

Direktør Erik Brekke i Vesta har fått Kongens Fortjenstmedalje i gull for fremragende samfunns-gagnlig virksomhet. Til Respekt opplyser Slottet at det var arbeidsgiveren Vesta som innstilte Brekke til Fortjenst-medaljen, som går til personer som gjør en usedvanlig innsats utenfor det man pliktmessig kan kreve.

Brekke har siden høsten 1995 ledet Vestas kamp mot vold som et element i selskapets skade-

forebyggende arbeid. Satsingen på Natteravnbevegelsen, Barn i risikozonen og Bergens-konferansen mot vold er elementer i dette. Den stolte mot-taker fikk medaljen hos Vesta i Fyllingsdalen 9. desember i fjor. Fylkesmann Svein Alsaker sto for overrekkelsen.

– Erik Brekke er ikke helt uten grunn blitt kalt «Natteravn-generalen». Det var ikke du som tok initiativet til de første gruppene, men du har vært helt sentral og utvist en pioner-innsats for å gjøre bevegelsen landsomfattende og operativ, sa Alsaker i sin tale, som også representanter for Natteravn-rådet var invitert til å overvære. 2

Håndfast Natteravn

Inga-Alice Næss Blaha har aldri likt tatoveringer. Men da hun så Oslo-ravnen Kari-Anne Knutsens Natteravn-tatovering ble hun omvendt. – Jeg syntes vi måtte ha noe enda mer spennende i Bergen, sier Inga. Det ser nærmest ut som om Kari-Anne Knutsen i Oslo startet en

trend da hun i fjor tatoverte Natteravnlogoen på ankelen. Tatoveringen var i alle fall utslagsgivende for at det dukket opp en i Bergen.

– Jeg synes Kari-Annes var veldig fin, og ønsket meg en selv. Jeg ville imidlertid ha min mer synlig, og vurderte både armer og halsen. Der ville de imidlertid ikke synes når vi er ute på vandring, siden jeg ofte bruker høyhalset genser når det blir kaldt utover natten, sier Inga.

Valget falt tilslutt på hånden, mellom pekefinger og tommel.

Etterlyser friskt blod

Tallet på aktive blodgivere i Oslo har falt vesentlig det siste året, og Blodbanken trenger mer friskt blod. Nå oppfordres Natteravnene til å bli blodgivere.

Det finnes ingen erstatning for blod. Blodbanken i Oslo forsyner alle sykehusene i hovedstaden, og trenger 1.000 blodgivere hver uke for å kunne levere nok blod til alle pasientene.

– Spesielt i vår- og høstmånedene, når influensaen herjer, er det vrient å få nok blod. Syke kan ikke gi blod, men behovet er like stort. Vanskelig er det også ved større høytider og i ferier når blodgiverne reiser bort, forteller Inger-Lill Svendsen, bioingeniør og avdelingsleder ved Blodbanken i Oslo.

Blodbanken og Natteravnene samarbeider nå for å rekruttere frivillige til sine virksomheter. Natteravnenes materiale blir

distribuert på hovedstadens tappestasjoner, og Blodbanken har tatt opp pinnen i Natteravnenes bedriftsstafett. Nå håper Svendsen at flere ravner vil bidra med eget blod, samt oppfordre andre til å donere.

– Vi håper samarbeidet vil øke rekrutteringen for begge organisasjoner. Både Natteravnene og Blodbanken er samfunnsviktige, og svært nyttige for hovedstadens innbyggere, sier hun.

I tillegg til Blodbanken ved Ullevål Universitetssykehus, kan Osloborgere gi blod ved tappestasjonen i Røde Korsbygget i Hausmannsgate 7 i sentrum. I utgangspunktet kan alle normalt friske personer under 60 år gi blod. Les mer om blodgivning i Oslo på www.blodbanken-oslo.no. 2

Gjennomtenkt

– Jeg tenkte mye på det, spesielt siden jeg går forbi et tatoveringsstudio jeg kjenner godt hver dag. Og skulle jeg først ha en, måtte det bli nå, før jeg blir for gammel, ler den blide bergensdamen.

– Da jeg endelig bestemte meg var tatovereren mer i tvil enn meg. Det er ikke vanlig å tatovere på steder som ikke kan dekkes til, så han tegnet en skisse på hånden og ba meg gå litt rundt og kjenne hvordan det føltes før han ville lage den på ordentlig.

Smertefritt

– Det var ikke noe vondt å få laget den, men litt ubehagelig da den skulle gro. Det er ikke så lett å skjerme såret når det er på hånden, og jeg kom stadig borti.

Nå har tatoveringen grodd, og Inga viser stolt frem det håndfaste beviset på sitt engasjement i Natteravnene for omverdenen.

– Jeg synes den er veldig fin og er kry av den, forteller 58-åringen som nå går inn i sitt sjettede år som leder for Natteravnene i Bergen. 2

Jeg – en natteravn

Iver Schwach Jensen, 43
Natteravnene i Drammen
Har vandret i seks år

Det startet med at Iver fikk ansvaret for å «drive inn» frivillige til nattevandringer i sin stilling som leder for Foreldrenes Arbeidsutvalg ved Galterud Skole i Drammen, hvor hans to barn var elever. Ivar var slett ikke imponert over oppmøtet – Galterud lå på tilnærmet jumboplass i kom-

munen med bare én registrert natteravn. Iver meldte seg omgående på annenhver nattevandring, og begynte å skrive halvårsrapporter han sendte til de foreldrene.

Informasjonen skapte interesse, og antallet frivillige nattevandrere begynte å stige.

– Etter to år hadde vi 40 natteravnere fra Galterud skole, som dermed ble den «beste» natteravnskolen i Drammen, sier han fornøyd.

Etter denne oppturen ble han «varm i trøya» og fortsatte med nattevandringene, selv om barna hans gikk ble ferdige på Galterud Skole og han sluttet som FAU-leder. I dag organiserer han halvparten av nattevandringene i Drammen og har fått et luksusproblem: for mange natteravnere som stiller opp til vandring!

– Det har forekommet at vi har måttet sende folk hjem, men det har ikke blitt noen sure miner av det. Vi ønsker oss fremdeles flere natteravnere. Det vil gjøre oss i stand til å gjennomføre enda flere viktige aktiviteter, som å gjennomføre ettermiddagsvandring, å oppsøke steder i marka vi vet mange ungdommer trekker til – og til å

være enda mer synlige på ungdomsdisko og lignende arrangement.

– Målet er å få så mange frivillige natteravnere at ingen skal oppfatte det som et mas eller ork å stille opp. Nesten ti av ti som er vært med på vandring synes det har vært en fin opplevelse, og veldig mange blir regelmessige vandrere. Det er den frivilligheten vi trenger for å kunne være enda mer til stede for ungdommen, sier han.

For ungdommen trenger kontakt med voksne, mener Iver.

– Det ser jeg helt tydelig når jeg går natteravn, ungdommene liker veldig godt å snakke med oss. I begynnelsen trodde jeg Natteravnene var en slags frivillig vaktstyrke, et reservepoliti, men jeg forstod raskt at det var feil. Vår rolle er først og fremst psykologisk; å være til stede for ungdommen slik at de føler seg tryggere, å kunne bidra til at konflikter blir løst på en fredelig måte i stedet for at de blir midlertidig stoppet for å blusse opp igjen neste dag.

– Det er slett ikke enkelt å være ungdom i dag. Det er grunnen til at jeg går natteravn. 2

Husk dagen derpå

Bryggeriene vil øldrikkingen blant mindreårige til livs. Hvorfor? Fordi ungdomsfylla er roten til dårlige drikkevaner. Drikkevaner som verken gavner øldrikkeren eller ølprodusenten. Som et mottrekk startet Bryggeriforeningen et refleksjonsprogram.

Bryggeriforeningen er en bransjeorganisasjon for produsentene av øl i Norge. De startet i 2001 refleksjonsprogrammet kalt "Husk dagen derpå" for å bidra til å øke ungdoms refleksjoner rundt eget forbruk av alkohol. Flere aktører har vært involvert i arbeidet, og Stiftelsen Bergenslinikkene har fungert som faglig rådgiver. Resultatet er en rekke aktiviteter rettet mot ungdom, deriblant annonser i ungdomsblader, reklamefilm på kino, radiosnutter på P4 med mer. I tillegg ble det opprettet en egen informasjonsside for ungdom på Internett (www.dagenderpa.com).

Aktivitetene følges opp av et skoleprogram og et foreldreprogram. Skoleprogrammet er utviklet av Stiftelsen Bergenslinikkene og Hordaland Fylkeskommune og kalles "Fryspunkt". Foreldreprogrammet utvikles i samarbeid med Kirkens Bymisjon, og har til hensikt å hjelpe foreldre å takle de vanskelige samtalene om rusmidler med sine tenåringsbarn. Mer informasjon om dette kan du finne på Bryggeriforeningens hjemmesider: www.brom.no.

 Bryggeriforeningen

tekst: ole jørgen reichelt.

Foto: Frode Johansen/Bilde & Arkiv

Fra venstre: ekspedisjonssjef Karen Alette Melander i Rednings- og beredskapsavdelingen, departementsråd Morten Ruud, ekspedisjonssjef Øystein Blymke i Politiavdelingen og assisterende departementsråd Hans Olav Østgaard.

Stafettpinnen går videre Gatelangs med lovens lengste arm

Justisdepartementets viktige arbeid mot kriminalitet og for trygghet og sikkerhet tar dem sjelden ut i bynatten. Nattevandring i julebordssesongen var en sjelden anledning til å både positive og negative sider av et Oslo i feststemning. – Det var en svært interessant og nyttig opplevelse, konkluderer departementsråd Morten Ruud.

% Ledelsen i Justis- og politidepartementet ville gjøre noe sammen på kveldstid. Helst noe nyttig som alle kunne være med på. En oppfordring til å delta i Natteravnenes bedriftsstafett kom svært beleilig.

– Nattevandring var faktisk en kollektiv idé i ledelsen som ble realisert da det kom en invitasjon til bedriftsstafetten. Alle her har hørt mye positivt om Natteravnene. Vi ville gjerne se hva som foregår i hovedstaden etter mørkets frembrudd i helgene, forteller Ruud.

De fire første som ble med fra departementet vandret i begynnelsen av desember.

Julebordssesongen er ofte en turbulent tid, men justisgjengen opplevde kvelden som både hyggelig og spennende.

– Førsteintrykket, som var svært gledelig, var alle de positive tilbakemeldingene vi fikk fra byfolket. Både edru og mer påseilede personer i alle aldre var hyggelige og glade for å se oss.

Fint samarbeid

På sin ferd gjennom byen fikk vandrerne oppleve alle mennesketyper. Helhetsinntrykket var uansett at Oslo var et trygt sted å ferdes ut i de små timer.

R Det er flott å se at folk i alle aldersgrupper er engasjert og med på å trygge byen vår.

r – Det skjedde småting hele tiden, men vi var ikke involvert i noen alvorlige hendelser. Én gruppe kom over ett overdosetilfelle, men ellers var det en rolig og fin kveld i hovedstaden.

– Vi fikk inntrykk av at Natteravnene har et godt samarbeid med lovens lange arm. Det har også politiet bekreftet. De to utfyller hverandre på en fin måte, og det virket som om folk har en lavere

terskel for å kontakte Natteravnene enn politiet, sier Ruud.

Mangfold

Før vandringen hadde departementsråden en oppfatning om at Natteravnene stort sett besto av eldre mennesker. Så feil kan man ta.

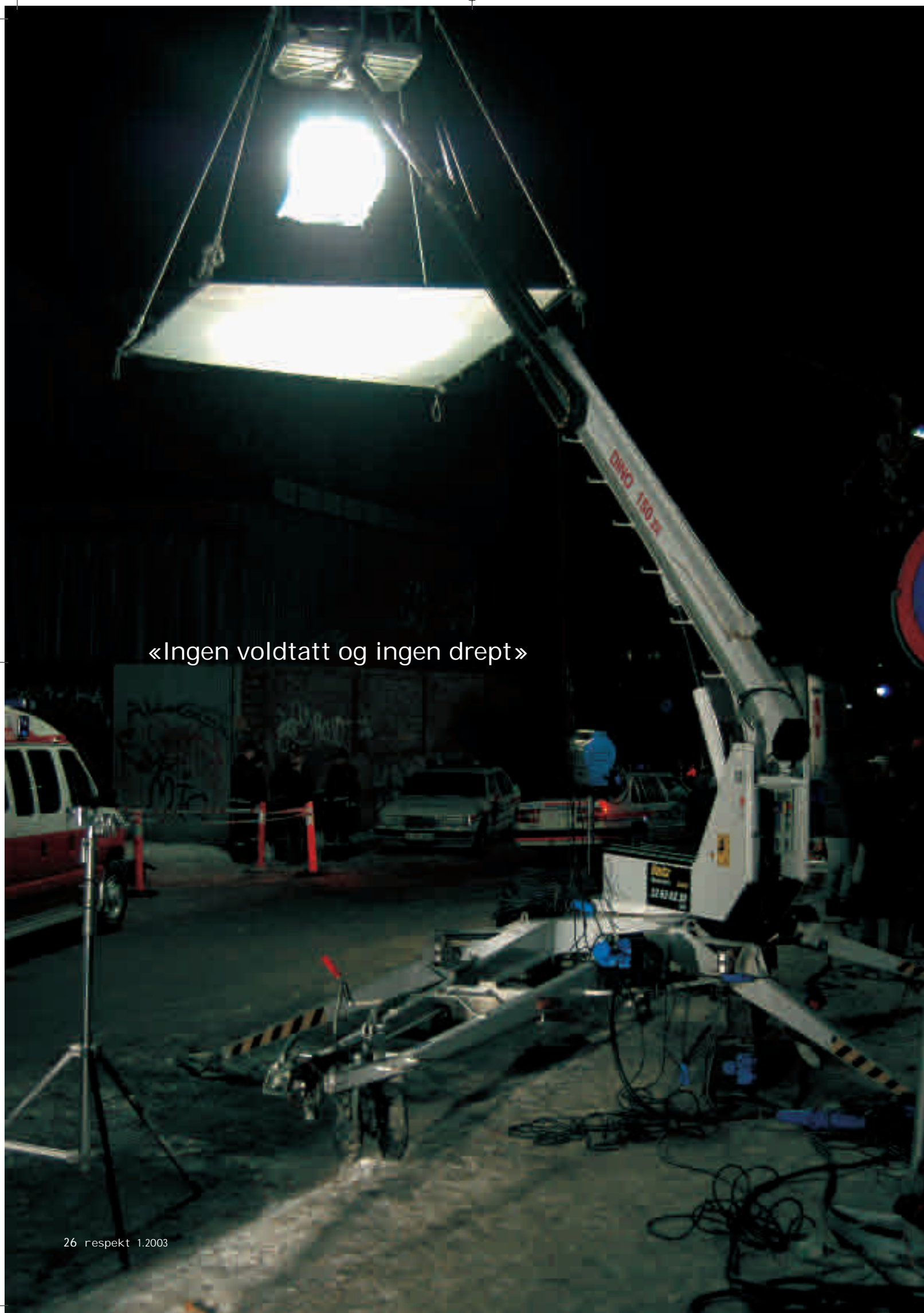
– Jeg ble gledelig overrasket over den fine aldersspredningen. Vandrerne var jevnt fordelt, fra ungdommer i begynnelsen av tjuårene til pensjonister, forklarer Ruud.

– Det er flott å se at folk i alle aldersgrupper er engasjert og med på å trygge byen vår.

Viktig arbeid

Justisdepartementet har hatt med til sammen ti deltakere fordelt på tre vandringer. I tillegg har justisminister Odd Einar Dørum vært med på en runde. Ingen av dem er i tvil om at Natteravnene gjør en betydningsfull jobb.

– Alle hos oss som har vært med på vandring er enige: Natteravnene gjør et arbeid som er viktig for byen, og noe alle innbyggerne er tjent med. Gruppen bidrar svært positivt, og det er bra og viktig at organisasjonen lever videre. Alle bedrifter bør være med på Natteravnenes bedriftsstafett, avslutter departementsråden. 2

«Ingen voldtatt og ingen drept»

Fra innspillingen av reklamefilmen. (Alle foto: Pål Nedregotten)

Budskap og virkemidler er sterke i Natteravnenes reklamekampanje, som ruller på TV, kino og i norske aviser i hele år. En samlet norsk reklamebransje står bak den prestisjetunge dugnadskampanjen, som har en verdi på over 10 millioner kroner.

% Natteravnene har fra januar av vært å se i rekke medier med et offensivt og sterkt budskap om vold, voldtekt og død. Eller retttere sagt «ingen vold, ingen voldtekt, ingen drepte – Natteravnene var der». Den landsdekkende kampanjen er det konkrete resultatet av at Natteravnene i fjor ble tildelt reklamebransjens store årlige dugnad for én utvalgt, veldedig organisasjon, «Reklame for Alvor».

R Etter kampanjen startet **S**
har faktisk mange unge
helt ned i 20-årene meldt
sin interesse.

r **S**
Reklamefilmen har snurret på kino og TV og helsides annonser har stått på trykk i alle de store avisene – og Natteravnene er kjempefornøyde både med annonsene og med responsen.

– Vi er veldig godt tilfreds med kampanjen, og synes løsningene er blitt både spennende og engasjerende. Vi er svært begeistret, slår Lars Norbom, daglig leder i Natteravnene i Oslo, fast.

Dugnadssånd preget prosessen

- Dugnadsvilje i god, gammel Gerhardsen-ånd. Det er Dinamo-tekstforfatter Lars Joachim Grimstads konklusjon etter å ha fått årets Reklame for alvor-kampanje i mål.

Reklamebyråer fra hele landet kappes hvert år om å vinne den prestisjetunge «Reklame for alvor»-kampanjen. I år var det reklamebyrået Dinamo som leverte inn det beste bidraget, mente juryen.

Dinamos forslag «Det som ikke skjedde», var en selvskreven kandidat, konkluderte juryen da vinnerbidraget ble kåret i november. Hele 30 bidrag kappet om å få lage kampanjen for Natteravnene.

– Løsningen ble enstemmig innstilt til første plass og gjorde derfor juryeringen enkel. Løsningen overrasker, den er klokt

tenkt, den er humoristisk, den innehar masse innsikt, den tar tak i alt det man er redd for kan skje, alle bildene og konsekvensene vi har i hodet, men som grunnet Natteravnenes innsats faktisk ikke skjer, sa Katrine Bervell, leder av juryen for Reklame for Alvor 2002, i sin begrunnelse.

Dinamos forslag er laget av Lars Joachim Grimstad, Egil Pay og Vidar Singh. Prosjektleder for kampanjen er Lise Schelvan. Tekstforfatter Grimstad skryter av alle de som frivillig har stilt opp i prosessen, særlig produksjonen av reklamefilmen.

– Vi er blitt møtt med dugnadsvilje i god, gammel Gerhardsen-ånd hvor enn vi har henvendt oss og er mange samarbeidspartnere evig takknemlige, sier han.

Grimstad trekker særlig frem reklamefilprodusent Fantefilm.

- De satte et enormt apparat i sving for å kunne lage en såpass krevende film på et nullbudsjett – all ære til produsent Martin Sundland og regissør Roar Uthaug, skryter Grimstad.

Reklame for Alvor arrangeres årlig av reklamebransjens interesseorganisasjon Kreativt Forum og er reklamebransjens dugnadskampanje for en veldedig sak. Alle organisasjoner, enkeltpersoner eller grupperinger som arbeider ideelt for et humanitært eller samfunnsorientert formål kan søke om å bli tildelt kampanjen.

Kampanjen er kostnadsfri – både utarbeidelse og mediekjøring er en dugnadsinnsats fra reklamebransjen og mediene. Kampanjen har tidligere år hatt en verdi som har oversteg 10 millioner kroner. 2

Godt mottatt

Begeistret er det tydeligvis flere som er. Aftenposten kåret helsidesannonsen «Ung mann» (se side 20) til månedens beste i januar og sa i sin begrunnelse at annonsen hadde sterk idé og at det vare en tøff måte å fremstille Natteravnene på.

– Annonsen bygger positive assosiasjoner [...] og er både overraskende og annerledes. En uvanlig måte å jobbe med foto på som skaper en stoppeffekt hos leseren og vekker oppmerksomheten. Annonsen passer godt inn i Aftenposten, fordi den spiller på nyhetsbildet, er aktuell og ikke minst viktig, sa juryen i sin begrunnelse.

Men kanskje den beste testen på reklamens effekt er at folk faktisk lar seg vekke

til handling. Hittil har mer enn 500 mennesker kontaktet Natteravnene etter at den store reklamekampanjen begynte. Spesielt Oslo merker reklame-effekten godt, og Natteravnene gleder seg særlig over at mange unge fristes til vandring i sentrum.

– Etter kampanjen startet har faktisk mange unge helt ned i 20-årene meldt sin interesse, sier Norbom.

– Som en grasrotbevegelse er vi alltid avhengig av å kunne rekruttere nye frivillige for å kunne opprettholde aktivitetsnivået. Tidligere undersøkelser har vist at så mange som 25 prosent over 18 år kunne tenke seg å være natteravn. Vårt håp om at kampanjen kan være det virkemiddelet

som gjør at mange av disse nå melder seg til tjeneste ser ut til å bli innfridd, sier Norbom.

Det som ikke skjedde

Både filmen og resten av kampanjen spinner på temaet «det som ikke skjedde». Kampanjen går dermed rett til kjernen av Natteravnenes virksomhet. – Vi er en grasrotbevegelse av voksne kvinner og menn som på frivillig basis vandrer gatelangs i norske byer og tettsteder for å forebygge vold og kriminalitet. «Det som ikke skjedde» er nettopp det vi ønsker å oppnå med forebyggende arbeid; at vi som edru voksne mennesker er konfliktdempende gjennom vår tilstedeværelse i gatebildet på natta, sier Norbom. 2

The image shows the Hydro Texaco logo. The word 'Hydro' is written in a large, white, sans-serif font. The word 'Texaco' is written below it in a similar font, but with a red 'X' that overlaps the 'y' in 'Hydro'. The entire logo is set against a dark blue rectangular background.

tekst: ole martin kristiansen

FILM: Bowling for Columbine

Fryktens samfunn

Regissør og «hovedperson» Michael Moore

Michael Moore har laget en oscarnominert dokumentar om hvorfor amerikanere dreper hverandre med skytevåpen. Filmen går fremdeles på kino, og er en lærerik og øyeåpnende opplevelse som forteller mye om forholdet mellom frykt og vold. «Bowling for Columbine» er en film alle, både unge og voksne, kan lære mye av.

Michael Moore sammen med noen av de overlevende ofrene etter Columbine-massakren

% Michael Moore er morsom, samfunnsengasjert og dypt kritisk til amerikaneres forhold til skytevåpen. Ubarbert og overvektig, kledd i litt loslitte klær og caps er Moore alt annet enn en glatt massemedia-reporter. Man kan er skarpsynt og intelligent, og utstråler ikke minst en varme og rebelskhet som få «mainstream-journalister» kan måle seg med. Michael Moore fremstår som en jevn amerikansk borger, en stemme fra midtvestens grasrotlandskap som setter spørsmålsteget ved den mest amerikanske av alle rettigheter: retten til å bære våpen.

Moore er ingen subtil dokumentar-skaper, og hamrer tidlig inn at våpen-gærningene i National Rifle Association (NRA), USAs vidtfavnende våpenindustri og butikker som ukritisk selger ammunisjon i familiepakninger over disk har mye av skylda for USAs høye mordstatistikk. Noen synes Moores retorikk blir langdryg og gjentakende, men han har flere viktige poenger. Først og fremst: hvorfor skyter så utrolig mange amerikanere på hverandre? For det finnes stort sett like mange skytevåpen per innbygger i land som Canada, Tyskland eller for den saks skyld Norge.

Men antallet mord med skytevåpen i disse landene er svært lavt. Hvorfor?

Moore har en rekke forklaringer, og noen av dem er de reneste konspirasjonsteorier. Hans grunnleggende forklaring går på forholdet mellom frykt og vold. Frykt avler vold, og vold avler mer frykt, men frykt har også sosialpolitiske gevinster. Frykt å miste jobben, og dermed sykeforsikringen og deretter boligen, og dermed muligheten til å få ny jobb, får folk til å jobbe ekstra hardt. Det dreier seg om frykt for regjeringen, for drapsbier fra Sør-Amerika, for seriemordere, for

terrorister og mest av alt for svarte menn. I Moores øyne er USA druknet i frykt skapt av media, reklame og et velferds-system som favoriserer de rike og fortrinnsvis hvite. I USA er fallhøyden stor og risikoen høy.

Denne gjennomsyrende frykten skaper et stort behov for sikkerhet. Sikkerhetsvakter, overvåkningskameraer, alarmsystemer, skuddsikre biler, murer rundt huset og gitter for vinduene hjelper på trygghetsfølelsen, men koster mye. Den enkleste løsningen er pistol. Å ha et skytejern beredt gir bærerne en god

trygghetsfølelse til en svært rimelig penge. Slik blir våpenet blir en forbruksvare som tilfredsstillter et psykologisk behov for beskyttelse. Og med så mye frykt og så mye våpen i omløp, er det ikke rart at det koker over for ganske mange.

Hva har dette med Norge og Natteravnere å gjøre? Norge er heldigvis fremdeles et trygt land, hvor alle har en viss sosialpolitisk sikkerhetsline og får blir drept med skytevåpen. Men frykten og utryggheten er i ferd med å få innpass. Mange går med kniv på byen fordi de føler at våpen gir sikkerhet. Mange, spesielt

kvinner, føler seg utrygge når de går alene på nattetid. Fremmedfrykt og rasisme styrer manges holdninger. Natten ikke så trygg som vi skulle ønske. I kampen mot vold er frykten den første fienden. Det er, som Michael Moore understreker, i stor grad frykten som skaper volden. Og det er frykten vi som Natteravnere forsøker å bekjempe: frykten for at noe galt skal skje, simpelthen ved å være til stede i gatene. Det er grunnen til at vi bør se Moores rapport fra det våpengale USA og håpe at frykten ikke får det samme fotfestet i Norge. 2

Preutz Grafisk as

Borgejordet 21

PB 2184, 3255 Larvik

Tlf: 33 13 22 00

Fax: 33 18 68 16

E-post: sentral@preutz.no

ISDN: 33 18 07 67

støtteannonser

AC Elektroinstallasjon
0401 OSLO

Park og Landsskapspleie AS
0510 OSLO

Arcasa Arkitekter AS
0458 OSLO

Gerling Nordic Kredittforsikring
0122 OSLO

Hodegos AS
0758 OSLO

Brun H A AS
0355 OSLO

Komet Film AS
0250 OSLO

Tricky AS
0198 OSLO

Byantikvaren
0505 OSLO

Krogh Optikk
1431 ÅS

Cafe Asylet
0188 OSLO

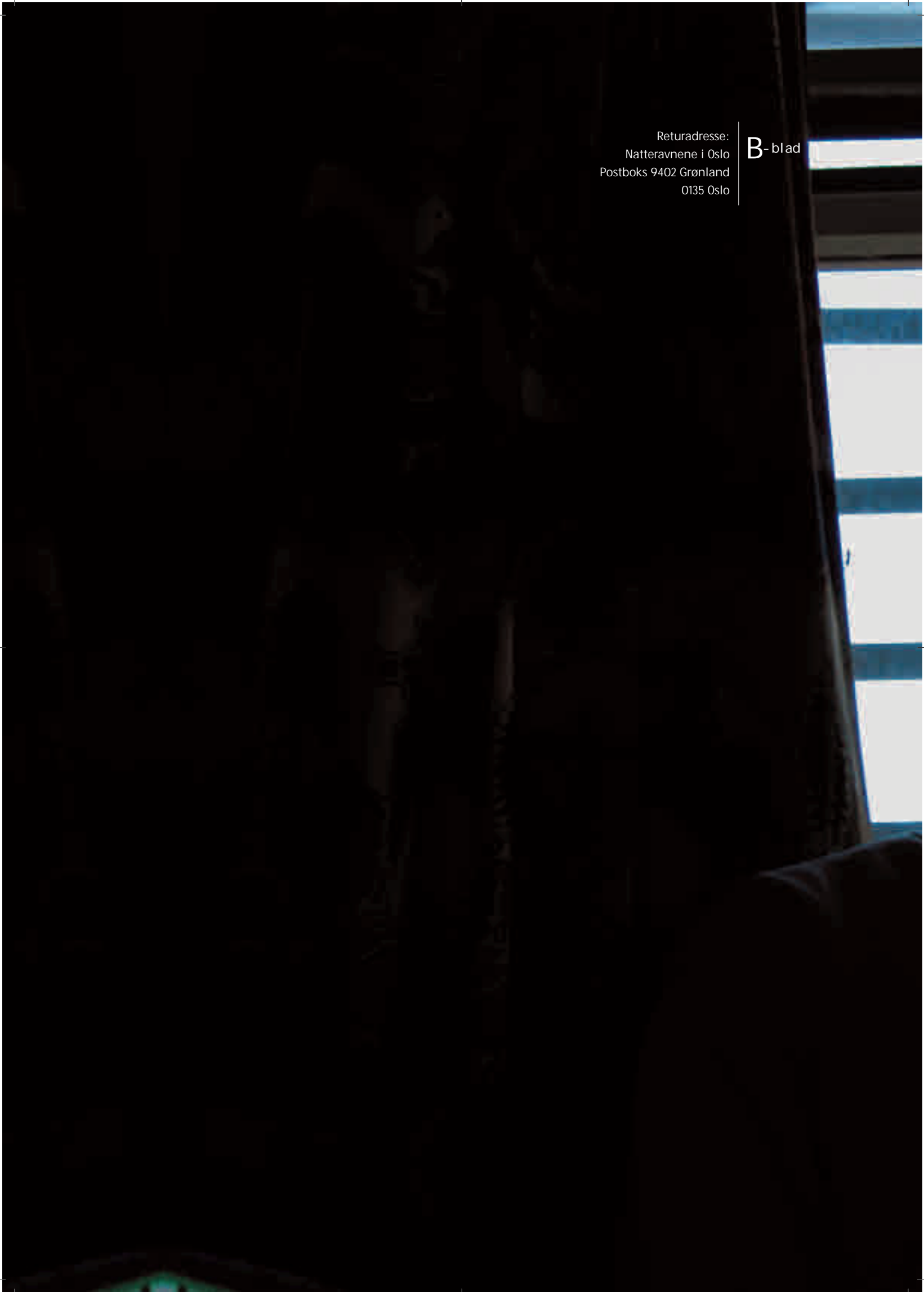
Metusa Tissue As
0213 OSLO

Video Workshop AS
0403 OSLO

EFG Wingreiser AS
0604 OSLO

Møller US Import AS

Returadresse:
Natteravnene i Oslo
Postboks 9402 Grønland
0135 Oslo

B-blad